

TILIN- PÄÄTÖS 2012

SAMPO GROUP

TILINPÄÄTÖS

4 KONSERNIN IFRS-TILINPÄÄTÖS

- 4 Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS
- 5 Konsernitase, IFRS
- 6 Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS
- 7 Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS
- 9 Tilinpäätöksen liitetiedot
- 9 Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- 24 Segmentti-informaatio
- 30 Konsernin liitetiedot

106 SAMPO OYJ:N TILINPÄÄTÖS

- 106 Sampo Oyj:n tuloslaskelma
- 107 Sampo Oyj:n tase
- 109 Sampo Oyj:n rahavirtalaskelma
- 111 Yhteenveto Sampo Oyj:n merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- 112 Sampo Oyj:n liitetiedot

122 TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

123 TILINTARKASTUSKERTOMUS

KONSERNIN IFRS-TILINPÄÄTÖS

Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS

Milj. e		Liite	1-12/2012	1-12/2011	
Vakuutusmaksutulo	1,	8	5 413	5 050	
Sijoitustoiminnan nettotuotot	2,	10,	18	967	260
Liiketoiminnan muut tuotot			35	32	
Korvaukset	3,	8	-3 540	-3 723	
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutokset		4	-719	241	
Henkilöstökulut		5	-588	-543	
Liiketoiminnan muut kulut	6,	8	-576	-548	
Rahoituskulut		10	-75	-82	
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista		14	700	541	
Tilikauden voitto ennen veroja			1 616	1 228	
Verot	21,	22,	23	-212	-189
Tilikauden voitto			1 404	1 038	
Tilikauden muut laajan tuloksen erät	23,	24			
Muuntoerot			48	6	
Myytavissä olevat rahoitusvarat			509	-520	
Rahavirtasuojaukset			-1	-2	
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä			9	23	
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot			-114	141	
Kauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen			451	-352	
TILIKAUDEN LAAJA TULOS			1 855	686	
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus			1 404	1 038	
Määräysvallattomien osuus			-	0	
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus			1 855	686	
Määräysvallattomien osuus			-	0	
Osakekohtainen tulos (eur)		9	2,51	1,85	

Konsernitase, IFRS

Milj. e						Liite	12/2012	12/2011
Varat								
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet						11	26	26
Sijoituskiinteistöt						12	122	118
Aineettomat hyödykkeet						13	771	745
Sijoitukset osakkuusyrityksissä						14	7 049	6 593
Rahoitusvarat	10,	15,	16,	17,	18,	19	16 857	16 745
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset					10,	20	3 833	3 053
Laskennalliset verosaamiset						21	44	64
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista						28	580	532
Muut varat						25	1 729	1 659
Käteiset varat					10,	26	1 034	572
Varat yhteensä							32 045	30 107
Velat								
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista						28	13 925	13 796
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista						29	3 832	3 054
Rahoitusvelat		10,	16,	17,		29	2 378	2 768
Laskennalliset verovelat						21	542	474
Varaukset						30	56	37
Eläkevelvoitteet						31	76	98
Muut velat						32	1 123	960
Velat yhteensä							21 932	21 187
Oma pääoma								
						34		
Osakepääoma							98	98
Rahastot							1 531	1 531
Kertyneet voittovarot							7 587	6 844
Muut oman pääoman erät							898	447
Emoyhtiön omistajien osuus							10 113	8 920
Määräysvallattomien osuus							-	0
Oma pääoma yhteensä							10 113	8 920
Oma pääoma ja velat yhteensä							32 045	30 107

Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. e	Osake- pääoma	Ylikurs- sirahesto	Vara- rahesto	Sij. vapaan pääoman rahesto	Voit- tovarat	Muun- toerot ^{*)}	Myytä- vissä olevat rahoi- tusvarat ^{**)}	Raha- virta- suo- jaus ^{***)}	Yht.
Oma pääoma 1.1.2011	98	0	4	1 527	6 459	62	734	3	8 886
Muutokset omassa pääomassa									
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus					13				13
Osingonjako					-645				-645
Omien osakkeiden hankinta					-24				-24
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista					4				4
Kauden laaja tulos					1 038	3	-379	24	686
Oma pääoma 31.12.2011	98	0	4	1 527	6 844	65	354	27	8 920
Muutokset omassa pääomassa									
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus					6				6
Osingonjako					-672				-672
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista					-4				-4
Muut oman pääoman muutokset					9				9
Kauden laaja tulos					1 404	76	406	-30	1 855
Oma pääoma 31.12.2012	98	0	4	1 527	7 586	141	760	-3	10 113

^{*)} Kauden laaja tulos sisältää myös konsernin omistusosuuden mukaisen osuuden osakkuusyhtiö Nordean muista laajan tuloksen eristä. Nordean muut laajan tuloksen erät koostuvat olennaisilta osin nettosijoitusten suojauksista sekä muuntoeroista, joten konsernin oman pääoman muutoslaskelmalla muuntoerot sisältävät myös 28 (23) milj. euron osuuden Nordean muuntoeroista. Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät 11 (-) milj. euroa Nordean myytävissä olevien rahoitusvarojen käypien arvojen muutoksesta. Rahavirtasuojauksista Nordean osuus on -29 (26) milj. euroa.

^{**)} Myytävissä olevista rahoitusvaroista on kirjattu omaan pääomaan kauden arvostusta 384 (-409) milj. euroa. Kauden tulokseen on siirretty 11 (30) milj. euroa.

^{***)} Rahavirtasuojauksista omaan pääomaan on kirjattu kauden arvostusta -1 (-2) milj. euroa.

Muuntoeroihin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä rahavirtasuojaukseen sisältyvät määrät ovat laajaan tulokseen kirjattuja verovaikutuksella huomioituja eriä.

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. e	2012	2011
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	1 616	1 228
Oikaisut:		
Poistot	17	18
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	-290	530
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-93	-130
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	513	-95
Muut oikaisut	-615	-885
Oikaisut yhteensä	-468	-562
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	350	17
Muut varat	16	-130
Yhteensä	366	-113
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	-169	101
Muut velat	21	-307
Maksetut tuloverot	-275	-241
Yhteensä	-422	-447
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	1 092	106
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	230	-119
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-16	-17
Investoinneista kertyneet nettorahavarat	215	-136

Rahoitustoiminnan rahavirta		
Omien osakkeiden hankinta	-	-24
Maksetut osingot	-663	-637
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	2 181	2 440
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-2 362	-1 703
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	-845	75
Rahavirrat yhteensä	462	46
Rahavarat tilikauden alussa	567	524
Muuntoerot	5	2
Rahavarat tilikauden lopussa	1 034	572
Rahavarojen nettomuutos	462	46
Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:	2012	2011
Saadut korot	694	697
Maksetut korot	-177	-194
Saadut osingot	82	102

¹⁾ Sijoitukset sisältävät sijoituskiinteistöt, rahoitusvarat sekä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset.

Rahavirtalaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. vuoden aikana hankittujen ja myytyjen tytäryhtiöiden ja valuuttakurssien muutosten takia.

Tilikauden rahavaroihin sisältyy kassa sekä muita lyhytaikaisia enintään 3 kk:n talletuksia.

Konsernin rahavirtalaskelman liite

Yritysmyyntit 2012

If Skadeförsäkring Holding AB myi venäläisen vakuutusyhtiötoimintaa harjoittavan SOAO Regionin 30.11.2012. Nettokauppahinta oli 8 milj. euroa. Käteisvaroja siirtyi 1 milj. euroa.

Myydyn yhtiön varoilla ja veloilla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin tulokseen, taseeseen tai rahavirtalaskelmaan.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sammon konsernitiilinpäätös vuodelta 2012 on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, "IFRSs") mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa Sampo on soveltanut kaikkia liiketoimintaansa liittyviä 31.12.2012 voimassa olleita ja EU:n komission hyväksymiä standardeja ja tulkintoja.

Kuluneella tilikaudella Sampo otti käyttöön seuraavan liiketoimintaansa liittyvän muutetun standardin.

Muutos IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.7.2011 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) lisää läpinäkyvyyttä rahoitusinstrumenttien luovutuksiin liittyvien liiketoimien esittämiseen sekä auttaa käyttäjää paremmin ymmärtämään luovutuksiin liittyviä riskejä ja niiden vaikutuksia yhtiön taloudelliseen asemaan. Muutoksella ei ollut vaikutusta tilinpäätösraportointiin.

IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2011 – erityyppisiä, vähemmän merkittäviä muutoksia, joita tehtiin kerralla useampiin standardeihin. Konsernin näkemyksen mukaan muutokset eivät ole olleet merkittäviä Sammon tilinpäätösraportoinnille.

Konsernitiilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on otettu huomioon myös suomalainen kirjanpito- ja yhteisöläinsäädäntö sekä viranomaisäännökset. Osa riskeistä vaadittavista liitetiedoista on esitetty konsernitiilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa.

Tilinpäätöksen arvostamisperusta on alkuperäinen hankintameno lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa sekä oman pääoman ehtoisina instrumentteina suoritettavia osakeperusteisia maksuja, jotka arvostetaan käypään arvoon.

Konsernitiilinpäätös esitetään euroina pyöristettynä lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu.

Sampo Oyj:n hallitus hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 13. helmikuuta 2013.

Konsernitiilinpäätös

Tytärtyhtiöt

Konsernitiilinpäätös sisältää emoyhtiö Sampo Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset. Tytäryhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta toteutuu, kun konsernilla on yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Hankitut yritykset yhdistellään tytäryhtiöinä siitä päivästä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryhtiöt siihen päivään saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Tytärtyhtiöiden hankinnat käsitellään hankintamenomenetelmällä. Hankintameno kohdistetaan hankinnan kohteen yksilöitävissä oleville varoille, veloille ja ehdollisille veloille, jotka arvostetaan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankitun tytäryhtiön nettovarallisuudesta. Hankekohtaisesti valitulla käsittelytavalla on vaikutusta sekä kirjattavaan vähemmistöosuuden että liikearvon määrään. Määrä, jolla maksettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus sekä mahdollisesti aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi.

Konsernitiilinpäätös laaditaan soveltaen yhtenäisiä laadintaperiaatteita samankaltaisissa olosuhteissa toteutuviin samanlaisiin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä voitot ja tappiot eliminoidaan konsernitiilinpäätöstä laadittaessa.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei valtaa määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Jollei toisin osoiteta, huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa 20–50 prosenttia sijoituskohteen äänivallasta. Sijoitukset osakkuusyhtiöihin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Hankintahetkellä sijoitukset osakkuusyhtiöihin kirjataan

hankintamenoon, jota oikaistaan hankinta-ajankohdan jälkeen tapahtuvalla muutoksella konsernin osuudessa osakkuusyhtiön voitosta (tappiosta) ja muilla muutoksilla, jotka on suoraan kirjattu osakkuusyhtiön omaan pääomaan. Mikäli konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitukset merkitään taseeseen nolla-arvoon ja ylimenevät tappiot yhdistellään vain siinä tapauksessa, että konserni on sitoutunut osakkuusyrityksen velvoitteiden täyttämiseen. Sijoitus osakkuusyhtiön sisältää hankinnasta syntyneen liikearvon. Realisoitumattomat voitot (tappiot) konsernin ja osakkuusyhtiön välillä eliminoidaan konsernin omistussuuden mukaisesti.

Konsernin omistussuuden mukainen osuus osakkuusyhtiön tuloksesta on esitetty omana eränään tuloslaskelmassa. Konsernin osuus osakkuusyhtiön muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista on esitetty konsernin muissa laajan tuloslaskelman erissä.

Jos ilmenee viitteitä siitä, että sijoituksen arvo saattaa olla alentunut, testataan sen kirjanpitoarvo arvonalentumisen varalta vertaamalla sitä sijoituksesta kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kerrytettävissä olevana rahamääränä pidetään käyttöarvoa tai myynnistä aiheutuville menoilla vähennettyä käypää arvoa sen mukaan kumpi niistä on suurempi. Jos sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo, vähennetään kirjanpitoarvoa kirjaamalla siitä tulosvaikutteinen arvonalentumistappio, jonka suuruus on kirjanpitoarvon ja kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus. Mikäli sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä myöhemmin kasvaa ja on suurempi kuin kirjanpitoarvo peruutetaan tehty arvonalennus vastaavasti tulosvaikutteisesti.

Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet

Konsernitilinpäätös laaditaan euroina, joka on konsernin ja emoyhtiön toiminta- ja esittämismuuttu. Konserniyhtiöt ovat laatineet tilinpäätöksensä käyttäen toimintavaluutta, joka on kunkin yhtiön taloudellisen toimintaympäristön päävaluutta. Yhtiöiden ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan toimintavaluutan määräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskikurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset tase-erät muutetaan yhtiön toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta toimintavaluutan määräisiksi aiheutuvat kurssierot kirjataan valuuttakurssivoitoina tai –tappioiden tuloslaskelmaan. Myytävänä pidettävien ei-monetaaristen rahoitusvarojen kurssierot kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

Ulkomaisten tytäryritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Syntyvät kurssierot kirjataan omaan pääomaan muuntoeroksi, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään kokonaan tai osittain, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai –tappiota.

Ulkomaisten yksiköiden hankintaan liittyvä liikearvo ja käyvän arvon oikaisut käsitellään tilinpäätöksessä kuin ne olisivat ulkomaisen yksikön varoja ja velkoja. Muuntoerot, jotka syntyvät näiden erien muuttamisesta tilinpäätöspäivän kurssiin, kirjataan omaan pääomaan ja niiden muutos muihin laajan tuloksen eriin.

Muuntoerot, jotka ovat syntyneet ennen konsernin IFRS-standardeihin siirtymispäivää 1.1.2004, on IFRS 1 salliman helpotuksen mukaisesti oletettu nollan suuruisiksi.

Konsernitilinpäätöksessä on käytetty seuraavaa valuuttakurssia:

	Tilinpäätöspäivän kurssi	Tilikauden keskikurssi
1 euro =		
Ruotsin kruunu	8,5820	8,7040

Segmenttiraportointi

Konsernin segmentointi perustuu liiketoiminta-alueisiin, joiden riskit ja kannattavuuteen vaikuttavat lähtökohdat sekä sääntely-ympäristö poikkeavat toisistaan. Liiketoiminnan valvonta ja ohjaus sekä raportointi johdolle on organisoitu liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Konsernin liiketoimintasegmentit ovat vahinkovakuutus-, henkivakuutus- sekä omistusyhteisötoiminta.

Maantieteellisiä alueita koskevana tietoina on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoivat segmentit ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Baltia ja muut maat.

Segmenttien ja yhtiöiden välisten kotimaisten ja rajat ylittävien liiketoimien hinnoittelussa on sovellettu markkinaehtoperiaatetta. Hinnoittelu perustuu OECD:n siirtohinnoitteluohjeistukseen sekä EU:n siirtohinnoitteludokumentoinnista antamaan käytännesääntöön.

Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat, saamiset ja velat eliminoidaan rivi riviltä.

Korot ja osingot

Korkotuotot ja –kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle. Tällä menetelmällä korkotuotot ja –kulut

jaksotetaan rahoitusinstrumentin juoksuajalle tasaisesti suhteessa instrumentin taseessa olevaan pääomaan. Osingot kirjataan tuotoksi sinä tilikautena, jona oikeus niiden saamiseen on syntynyt.

Palkkiot

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot ja transaktiokulut kirjataan suoraan tulokseen instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Vakuutusten hankkimisesta aiheutuvat menot käsitellään vahinkovakuutustoiminnassa vakuutusten aktivoituina hankintamenoina. Henkivakuutustoiminnassa hankintamenot käsitellään Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvinä palkkiokuluina.

Muut palkkiokulut sisältyvät tuloslaskelmaerään Sijoitustoiminnan nettotuotot.

Vakuutusmaksut

Tuloslaskelmaerä Vakuutusmaksut sisältää vahinko- ja henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulon.

Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksut ovat pääosin lyhytaikaisia vuosivakuutuksia, jolloin vakuutusmaksu kirjataan vakuutusmaksutuloksi vuosimaksun erääntyessä. Tilinpäätöspäivänä vakuutusmaksutuloa oikaistaan vakuutusmaksuvastuun muutoksella eli sillä osuudella vakuutusmaksutulosta, joka vakuutusmaksun kattaman ajanjakson perusteella kuuluu seuraavalle tilikaudelle.

Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksuihin ja sijoitussopimuksiin sisältyvät vastuut ovat pitkäaikaisia, jolloin vakuutusmaksu ja sen perusteella maksettava korvaus eivät yleensä kohtaa samalla tilikaudella. Vakuutusmaksut kirjautuvat maksutuloon vakuutuslajista riippuen pääsääntöisesti maksuperusteisesti. Veloitusperusteisesti kirjautuu osa ryhmäeläkevakuutuksen vakuutusmaksuista.

Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään kuluna erässä Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos.

Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä niiden arvostuskäytännön mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin

saamisiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin.

Konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti sijoituksia seurataan ja hallinnoidaan käyvin arvoon mahdollisimman ajantasaisen ja oikean kuvan saamiseksi sijoitustoiminnasta. Sijoitukset myös raportoidaan konsernin johdolle käyvin arvoon. Rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset ovat joukkovelkakirjoja ja oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Vahinkovakuutustoiminnassa on aikaisempina vuosina sovellettu IAS 39:n sallimaa käyvän arvon optiota. Ennen vuotta 2008 hankitut ja edelleen taseessa olevat varat on edelleen arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Käyvän arvon optiota sovelletaan lisäksi joissakin pienemmissä vahinkovakuutussegmenttiin kuuluvissa yhtiöissä.

Henkivakuutustoiminnassa vakuutusmaksuja koskevan standardin IFRS 4 mukaan harkinnanvaraiseen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten arvostuksessa noudatetaan kansallisia laskentaperiaatteita, tasoitusmäärää lukuun ottamatta, eli sopimuksia ei arvosteta käypään arvoon. Näiden sopimusten sekä oman pääoman katteena olevia sijoituksia hallinnoidaan kokonaisuutena ja ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi on henkivakuutustoiminnassa määritetty sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset, jotka esitetään taseessa omana eränään. Myös näitä vastaava velka esitetään omana eränään. Lisäksi ulkomaisten tytäryhtiöiden rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset sekä rahoitusinstrumentit, joissa pääinstrumentista ei ole irrotettu kytkettyä johdannaista, on määritetty käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi.

Omistusyhteisötoiminnassa sijoitukset on katsottu pääosin myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Taseeseen ja taseesta pois kirjaaminen

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen, eräpäivään asti pidettävien sijoitusten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kaupapäivänä, joka on päivä, jolloin sitoudutaan ostamaan tai myymään kyseinen rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä. Lainat ja muut saamiset kirjataan taseeseen lainaa nostettaessa.

Rahoitusvarat ja -velat netotetaan ja esitetään taseessa nettomääräisenä vain silloin, kun netottamiseen on laillinen oikeus

ja netotus aiotaan toteuttaa tai saaminen ja velka suorittaa samanaikaisesti.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden velvoitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Konsernissa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia tase-eriä ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaispimukset sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaispimukset

Johdannaispimukset, joita ei ole määritetty suojaaviksi ja jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi.

Johdannaiset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Johdannaispimuksista kirjataan taseeseen saaminen, kun käypä arvo on positiivinen ja velka, kun käypä arvo on negatiivinen. Johdannaiset arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos yhdessä realisoituneiden voittojen ja tappioiden kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti määritetään sellaisiksi. Varat merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoittojen ja -tappioiden, korkotuottojen ja -kulujen sekä osinkotuottojen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, joita ei noteerata toimivilla markkinoilla ja joita ei aiota myydä välittömästi tai lyhyen ajan kuluessa. Lainat ja muut saamiset –ryhmä sisältää myös käteiset varat.

Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisättyä välittömästi kohdistettavissa

olevilla transaktiomenoilla. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Myytäväissä olevat rahoitusvarat

Myytäväissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, jotka on määritetty myytävissä oleviksi tai jotka eivät kuulu muihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat saamistodistuksista ja osakkeista ja osuuksista.

Myytäväissä olevat rahoitusvarat kirjataan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisättyä hankintaan suoraan kohdistettavissa olevilla transaktio-menoilla. Taseessa myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja arvonmuutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Korkotuotot ja osingot kirjataan tulokseen. Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuuserä myydään, omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoiton tai -tappion kanssa kirjataan tulokseen. Käyvän arvon muutos siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan myös silloin, kun omaisuuserän arvo on alentunut siten, että siitä kirjataan arvonalentumistappio. Myytävissä olevista monetaarisista tase-eristä johtuvat kurssierot kirjataan aina suoraan tuloslaskelmaan.

Muut rahoitusvelat

Muita rahoitusvelkoja ovat liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen saadun vastikkeen määräisenä transaktiokuluilla oikaistuna silloin, kun vastike saadaan. Rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuon.

Jos omia velkoja lunastetaan takaisin ennen eräpäivää, velat poistetaan taseesta ja velan kirjanpitoarvon ja lunastuksessa maksetun vastikkeen erotus kirjataan tulokseen.

Käypä arvo

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään toimivilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella. Instrumentit arvostetaan ostokurssiin tai viimeiseen kaupantekohintaan, mikäli kyse on NASDAQ OMX:ssä noteeratuista osakkeista. Myös johdannaispimukset arvostetaan viimeiseen kaupantekohintaan. Mikäli rahoitusinstrumentille on olemassa sen markkinariskin kumoava vastaerä, arvostuksessa käytetään tältä osin keskikurssia. Jos rahoitusinstrumentille kokonaisuutena ei

ole olemassa julkista noteerausta, mutta sen osatekijöille on olemassa toimivat markkinat, käypä arvo määritetään osatekijöiden markkinahintojen perusteella.

Jos markkinat eivät ole toimivat tai arvopaperilla ei ole noteerausta, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Arvostus tehdään käyttämällä asiaa tuntevien, liiketoimintaan halukkaiden osapuolten välisten viimeaikaisten markkinatransaktioiden hintoja, toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa, rahavirtojen diskonttausmenetelmää sekä optionhinnoittelumalleja.

Jos rahoitusvaroihin kuuluvan omaisuuserän käypää arvoa ei ole mahdollista määrittellä, hankintamenon katsotaan olevan riittävän lähellä oleva arvio käyvästä arvosta. Tällaisten rahoitusvarojen määrä konsernin taseessa on epäolennainen.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Kun arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman alkuperäisen kirjaamisen jälkeisen toteutuneen tappion synnyttävän tapahtuman seurauksena ja näillä tapahtumilla on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin, kirjataan arvonalentumistappio.

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat

Objektiivisena näyttönä arvonalentumisesta pidetään esimerkiksi liikkeeseenlaskijan tai velallisen merkittäviä taloudellisia vaikeuksia, jotka johtavat maksukyvyttömyyteen ja arvioon siitä, että asiakas ei todennäköisesti selviydy maksuvelvoitteistaan konsernille. Objektiivinen näyttö arvioidaan ensin yksinään merkittävien rahoitusvarojen osalta ja tämän jälkeen joko yksittäin tai ryhmäkohtaisesti sellaisten rahoitusvarojen osalta, jotka eivät yksinään ole merkittäviä.

Kun on objektiivista näyttöä siitä, että jaksotettuun hankintamenoön taseeseen merkityistä rahoitusvaroista on syntynyt arvonalentumistappiota, tappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja saamisesta arvioitujen kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttaus korkona käytetään saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa. Erotus kirjataan arvonalentumistappioksi tuloslaskelmaan. Arvonalentuminen arvioidaan sopimuskohtaisesti.

Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee myöhemmin ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan (kuten rahoitusinstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksen paranemiseen), arvonalentumistappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

Myytävässä olevat rahoitusvarat

Objektiivinen näyttö perustuu erillistarkasteluun, joka tehdään, kun liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksessa tapahtuu muutos tai yhtiö siirretään tarkkailulistalle tai kun osakkeen tai osuuden käypä arvo laskee merkittävästi tai pitkäaikaisesti alle alkuperäisen hankintamenon.

Päätös siitä, onko arvonalentuminen merkittävä tai pitkäaikainen, vaatii johdon harkintaa. Päätös tehdään tapauskohtaisesti ja sitä tehtäessä arvioidaan laadullisten kriteerien lisäksi mm. osakkeen arvonalentumista historiallisia muutoksia ja aikajaksoa, jonka ajan osakkeen käypä arvo on ollut hankintamenoa alhaisempi. Sampo-konsernissa arvonalentuminen katsotaan yleensä merkittäväksi, kun julkisesti noteeratun osakkeen tai osuuden käypä arvo alittaa keskimääräisen hankintamenon 20 prosentilla ja pitkäaikaiseksi, kun käypä arvo on alittanut hankintamenon yli 12 kuukauden ajan.

Koska noteeraamattomille osakkeille ja osuuksille ei ole saatavissa toimivilla markkinoilla julkaistavia hintoja, niiden arvo pyritään määrittämään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Merkittävien noteeraamattomien osakkeiden ja osuuksien erä ovat pääomarahastosijoitukset. Pääomarahastosijoitukset arvostetaan yleisesti alalla vallitsevan käytännön, International Private Equity and Venture Capital Guidelines (IPEV) mukaisesti.

Arvon alenemisen merkittävyyttä ja pitkäaikaisuutta arvioidaan viimeksi mainituissa tapauksissa tapauskohtaisesti ottaen huomioon sijoitukseen liittyvät erityistekijät ja olosuhteet. Sampo tekee pääomarahastosijoituksensa pitääkseen ne rahaston elinkaaren loppuun asti, jolloin rahaston tyypilliseksi toimiajaksi muodostuu 10-12 vuotta. Arvio koko rahaston mahdollisesta arvonalentumisesta voidaan yleensä perustellusti tehdä vasta elinkaaren loppupuolella. Mikäli on lisäksi kuitenkin perusteltua syytä epäillä, että sijoituksesta ei sitä myytäessä saada hankintamenoa vastaavaa määrää, kirjataan arvonalennus.

Saamistodistusten arvonalentumisessa tappion suuruus määritetään pääoman lyhennyksillä ja jaksotuksilla oikaistun hankintamenon ja tarkasteluhetken käyvän arvonalentumisen välisenä erotuksena, vähennettynä aikaisemmin tulosvaikutteisesti kirjattuna arvonalentumistappiolla.

Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen tai osakkeen tai osuuden arvonalentumisesta on saatu objektiivinen näyttö, muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt tappio siirretään omasta pääomasta kirjattavaksi tulosvaikutteisena arvonalentumistappiona.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan.

Jos osakkeen käypä arvo arvonalentumiskirjauksen jälkeen nousee, arvonnousu kirjataan suoraan muun laajan tuloksen eriin. Arvon edelleen laskeessa alle hankintamenoa kirjataan tulosvaikutteinen arvonalennus.

Johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Johdannaissopimukset luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin sopimuksiin ja suojaaviin sopimuksiin ja ne sisältävät korko-, luottoriski-, valuutta-, osake- sekä hyödykejohdannaiset. Johdannaissopimukset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Kaikki johdannaissopimukset kirjataan taseeseen varoiksi, kun niiden käypä arvo on positiivinen ja veloiksi, kun käypä arvo on negatiivinen.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset, joita ei ole merkitty suojaaviksi sekä pääsopimuksesta erotetut kytketyt johdannaiset käsitellään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä johdannaissopimuksina. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntivoitot ja –tappiot yhdessä korkotuottojen ja –kulujen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi johdannaisiksi luokitellaan myös sopimukset, joita käytetään suojaamistarkoituksessa, mutta jotka eivät täytä IAS 39 –standardin suojauslaskennalle asettamia ehtoja.

Suojaavat johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Suojausperiaatteiden mukaisesti konsernissa voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta, käyvän arvon

suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta.

Suojauslaskentaa sovelletaan suojauksiin, jotka ovat suojattavan riskin osalta tehokkaita ja täyttävät IAS 39 -standardin suojauslaskennan ehdot. Suojaussuhde suojaavan johdannaisen ja suojattavan kohteen välillä sekä suojaukseen liittyvät riskienhallintatavoitteet dokumentoidaan suojauksen alkaessa. Suojauksen tehokkuus arvioidaan suojaussuhteen alussa ja suojauksen aikana siten, että suojaus on erittäin tehokas koko suojauksen ajan. Suojausta pidetään tehokkaana, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai position käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia.

Kuluneella tilikaudella vahinkovakuutustoiminnassa on sovellettu käyvän arvon suojausta. Henkivakuutustoiminnassa on sovellettu sekä käyvän arvon että rahavirran suojausta.

Rahavirran suojaus

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen tai velkojen korkorahavirtoja. Suojaavina instrumentteina käytetään mm. koronvaihto- sekä yhdistettyä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Johdannaissopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ylimenevä tehoton osuus kirjataan suoraan tulokseen.

Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Kun suojaava johdannainen erääntyy, myydään, suojaussuhde päätetään tai suojaus ei enää täytä suojauslaskennan ehtoja, omaan pääomaan suojauksen loppumishetken mennessä kertynyt käyvän arvon muutos jää omaan pääomaan, kunnes se kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan mm. hinta- ja korkotason sekä valuuttakurssien muutosten aiheuttamilta vaikutuksilta käypiin arvoihin konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti. Suojaavina johdannaisina käytetään konserniyhtiöiden hallitusten hyväksymiä instrumentteja, joita ovat valuuttatermiinit, koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimukset sekä optiot.

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Arvopaperilainaus

Lainaksi annetut arvopaperit säilyvät taseessa lainauksesta huolimatta. Vastaavasti lainaksi otettuja arvopapereita ei kirjata taseeseen. Jos lainaksi otetut arvopaperit myydään kolmannelle osapuolelle, saatu myyntihinta kirjataan taseeseen varoiksi ja vastaavansuuruisiksi velaksi lainanantajalle. Velka käsitellään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavana velkana.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Rahoitusleasingisopimukset

Vuokrasopimukset, joissa vuokralle otettujen hyödykkeiden omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista olennainen osa siirtyy konsernille, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Tällöin hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuoratuun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaava velka merkitään taseeseen muihin velkoihin.

Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot joko niiden taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettava leasing-vuokra jaetaan velan lyhennykseksi ja korkokuluksi. Korkokulu jaksotetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin kaudella samansuuruinen korkoprosentti.

Muut vuokra-sopimukset

Vuokrasopimukset, joissa vuokralle otetun hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä olennainen osa säilyy vuokralle antajalla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi ja ne sisältyvät vuokralle antajan taseeseen. Muun vuokrasopimuksen perusteella maksettavat vuokrat kirjataan tasaerinä vuokratulueiksi vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Muut vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernin vuokralle antaman hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista olennainen osa säilyy konsernilla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät tase-erään Sijoituskiinteistöt ja niiden poistoajat ja –menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien aineellisten hyödykkeiden. Muun vuokrasopimuksen perusteella saatavat vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan tasaerinä vuokratuotoiksi vuokra-ajan kuluessa.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenoista, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankitun yrityksen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Sitä aiempien hankintojen liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty IFRS:n mukaisena oletushankintameno.

Liikearvo arvostetaan kertyneillä arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintameno. Liikearvosta ei tehdä poistoja.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomina hyödykkeinä, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, käsitellään ulkopuolelta hankitut ja sisäisesti aikaansaadut atk-ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet, jos on todennäköistä, että niistä johtuva odotettavissa oleva vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeiden hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Sisäisesti aikaansaadun aineettoman hyödykkeen hankintameno määräytyy hyödykkeelle välittömästi kohdistettavien menojen summana. Tutkimusmenot kirjataan kuluksi sinä tilikautena, jona ne toteutuvat. Kehittämismenoista, jotka johtuvat uusien atk-ohjelmistojen suunnittelusta tai jo olemassa olevien ohjelmistojen merkittävistä parannuksista, aktivoidaan vain ne, jotka täyttävät edellä mainitut taseeseen kirjaamisen edellytykset.

Aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen

hankintamenoon. Aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

Atk-ohjelmistot	4 -10 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	3 -10 "

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ovat omassa käytössä olevat kiinteistöt, koneet ja laitteet sekä kalusto. Kiinteistöjen luokitus omassa käytössä ja sijoituskäytössä oleviin suoritetaan käytössä olevan neliömäärän perusteella. Mikäli omassa käytössä on korkeintaan 10 prosenttia kiinteistön pinta-alasta, kiinteistö luokitellaan kokonaan sijoituskiinteistöksi.

Kiinteistöt ja muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Perusparannusmenot lisätään kiinteistöjen kirjanpitoarvoon silloin kun on todennäköistä, että niistä koitua vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Pääsääntöisesti jäännösarvo arvioidaan nollan suuruiseksi. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Taloudellisen vaikutusajan arviota tarkistetaan tilinpäätöksen yhteydessä. Poistoajkoja oikaistaan, mikäli arvio muuttuu merkittävästi. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset	20 - 60 vuotta
Teollisuus- ja varastorakennukset	30 - 60 "
Rakennusten ainesosat	10 - 15 "
Atk-laitteet ja autot	3 - 5 "
Muut koneet ja kalusto	3 - 10 "

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan, mikäli omaisuuserä luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot mukaisesti*.

Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että aineettomiin hyödykkeisiin tai aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kuuluvan omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Jos arvonalentumisesta on viitteitä, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain liikearvosta, keskeneräisistä aineettomista hyödykkeistä sekä taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten hankinta-ajankohdasta lähtien konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille. Testissä verrataan yksikön liikearvon sisältävää kirjanpitoarvoa yksiköstä kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuville menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioitua vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa ennen veroja määritettyä korkoprosenttia käyttäen. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä, siitä kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappio. Kirjaamisen yhteydessä poistettavan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeestä kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta, ei kuitenkaan enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä pidetään vuokratuottojen saamiseksi ja omaisuuden arvonnoususta hyötymiseksi. Sijoituskiinteistöt arvostetaan hankintamenomallia käyttäen kuten omassa käytössä olevat kiinteistötkin. Samoin niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien omassa käytössä olevien kiinteistöjen.

Omistusyhteisösegmentin erään sijoitukset osakkuusyhtymissä yhdistellyt osakkuusyhtiö Nordean sijoitusomaisuuskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon.

Sijoituskäytössä olevien kiinteistöjen käyvät arvot esitetään liitetietona ja ne arvioidaan käyttäen tuleviin tuottoihin ja markkinaehtoisin tuotto-odotuksiin perustuvaa tuottoarvomenetelmää ja toteutuneisiin vertailukaappoihin perustuvaa kauppaa-arvomenetelmää.

Arvioinnin lähtökohtana ovat kiinteistökohtaiset ominaisuudet koskien mm. kiinteistön sijaintia, kuntoa ja vuokraustilannetta sekä markkinalähtöiset vertailutiedot koskien vaihtoehtoisia vuokria, tuottovaatimustasoja ja yksikköhintoja. Arviointi on tilikaudella suoritettu käyttäen konsernin omaa asiantuntemusta.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernille on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä ja veloitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos veloitteesta tai osasta siitä on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi vain silloin, kun sen saaminen on käytännössä varmaa.

Vakuutus- ja sijoitussopimukset

Vakuutus- ja sijoitussopimukset käsitellään IFRS 4 –standardin mukaisesti joko vakuutus- tai sijoitussopimuksina. Standardin mukaan vakuutus- ja sijoitussopimukset luokitellaan vakuutus- tai sijoitussopimuksiksi, mikäli niissä siirtyy vakuutus- tai sijoitussopimuksen välillä merkittävää vakuutus- tai sijoitusriskiä. Mikäli sopimuksen perusteella siirtyvä riski on luonteeltaan rahoitus- tai sijoitusriskiä eikä merkittävää vakuutus- tai sijoitusriskiä, luokitellaan sopimus vakuutus- tai sijoitussopimukseksi. Sopimuksen luokittelu vakuutus- tai sijoitussopimukseksi määrää sen arvostuskäytännön.

Sampo käsittelee sopimuksista syntyvät velat standardin ensimmäisessä vaiheessa kansallisten vaatimusten mukaisesti lukuun ottamatta tasoitusmäärää, yhteistakuuerää sekä näiden muutosta, jotka IFRS:n mukaisesti esitetään omassa pääomassa ja tuloksessa.

Vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyviä riskejä on kuvattu laajasti konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa.

Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimukset

Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimus on sopimus, joka täyttää IFRS 4:n asettamat edellytykset vakuutus- tai sijoitussopimukselle ja jonka perusteella konserni voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli se itse joutuu korvausvelvolliseksi muiden tekemiensä vakuutus- ja sijoitussopimusten perusteella. Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten perusteella saatavat suoritus- ja korvausvelvollisuudet on kirjattu taseeseen erään

Saamiset jälleenvakuutus- ja sijoitussopimuksista sekä Muut varat. Ensiksi mainittu erä sisältää jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten osuuden konsernin jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten vakuutusmaksu- ja korvausvastuusta. Muissa varoissa on lyhytaikaiset saamiset jälleenvakuutus- ja sijoitussopimustajilta.

Kun konserni itse joutuu maksamaan korvauksia jälleenvakuutus- ja sijoitussopimuksen perusteella toiselle vakuutusyhtiölle, kirjataan velka taseeseen Muut velat.

Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten saamisten ja velkojen kanssa. Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten saamiset testataan vuosittain arvonalentumistappioiden varalta. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti, mikäli on olemassa objektiivista näyttöä, että konserni ei tule saamaan kaikkia rahamääriä, joihin sillä sopimuksen ehtojen mukaan on oikeus.

Vahinkovakuutus

Vakuutus- ja sijoitussopimusten luokittelu

Vakuutus- ja sijoitussopimuksia luokiteltaessa ja niihin liittyviä riskejä tarkasteltaessa toisiinsa kytketyt sopimukset tulkitaan yhdeksi sopimukseksi.

Muina kuin vakuutus- ja sijoitussopimuksina, eli sopimuksina, joissa riski ei siirry, käsitellään mm. Captive-sopimuksia, joissa vakuutusyhtiö merkitsee yrityksen ensivakuutuksen ja jälleenvakuuttaa saman riskin sellaisessa vakuutusyhtiössä, joka kuuluu vakuutus- ja sijoitussopimuksen kanssa samaan konserniin. Vahinkovakuutuksessa on myös sopimuksia, joissa vakuutusyhtiö myöntää vakuutuksen ja siirtää vakuutus- ja sijoitusriskin edelleen lopulliselle vakuutus- ja sijoitussopimustajalle. Nämä ovat ns. Reverse Flow Fronting –sopimuksia. Aikaisemman bruttokäsittelyn sijaan näistä molemmista kirjataan vain sopimussuhteen nettovaikutus tuloslaskelmaan ja taseeseen. Edellytyksenä nettomääräiselle käsittelylle on, että sopimuksesta nettona kirjattu omapäätös on nolla.

Lisäksi vahinkovakuutuksessa on sopimuksia, joissa vakuutus- ja sijoitusriski on eliminoitu retrospektiivisellä vakuutusmaksulla, eli ennakoitujen ja toteutuneiden vahinkojen erotus tasataan lisämaksulla suoraan tai vakuutuksen vuosiuudistuksen yhteydessä. Näiden sopimusten rahavirta kirjataan nettomääräisenä suoraan taseeseen kirjaamatta niitä ensin tuloslaskelmaan vakuutusmaksutuotoiksi ja korvauskuluiksi.

Velat vahinkovakuutus sopimuksista

Vakuutusvelka on nettomääräinen sopimusperusteinen velvoite, joka vakuutuksenantajalla on vakuutussopimuksen perusteella. Vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu muodostavat vakuutusvelan, joka vastaa solmittujen vakuutussopimusten mukaisia velvoitteita.

Vakuutusmaksuvastuun on tarkoitus kattaa jo solmittujen vakuutussopimusten jäljellä olevan vakuutuskauden odotettavissa olevat korvausmenot ja liikekulut. Vahinko- ja jälleenvakuutuksessa vakuutusmaksuvastuu lasketaan yleensä aikaperusteisesti niin kutsutun pro rata temporaris –periaatteen mukaisesti. Jos vakuutusmaksutaso katsotaan riittämättömäksi siten, ettei se kata mahdollista korvausmenoja ja liikekuluja, vakuutusmaksuvastuuta on vahvistettava siirtovastuun täydennyksellä ottaen huomioon myös erääntymättömät vakuutusmaksuerät.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vahingoista. Tämä koskee myös tapahtuneita vahinkoja, joita ei tilinpäätöshetkellä vielä ole raportoitu vakuutusyhtiölle eli ns. IBNR (incurred but not reported) -vahinkoja. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten arvioidut selvittelykulut.

Vahinkoensivakuutuksen ja jälleenvakuutuksen korvausvastuu lasketaan tilastollisin menetelmin tai tapauskohtaisesti yksittäisten vahinkojen perusteella. Useimmiten käytetään näiden menetelmien yhdistelmää siten, että suurvahingot arvioidaan tapauskohtaisesti ja pienehköt vahingot sekä tilinpäätöshetkellä tapahtuneet mutta vielä raportoimattomat vahingot (IBNR) tilastollisin menetelmin. Korvausvastuuta ei diskontata. Tästä poikkeuksena ovat vahinkovakuutuksen eläkemuotoiset korvaukset, joiden nykyarvo lasketaan yleisesti hyväksytyillä henkivakuutusteknisillä menetelmillä ottaen huomioon oletettu inflaatio ja kuolevuus.

Vahinko- ja jälleenvakuutuksesta saatava vakuutusmaksutulo kirjataan tuloslaskelmaan, kun vakuutuksen vuosimaksu erääntyy maksettavaksi.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Vahinkovakuutuksen korvausvastuun ja vakuutusmaksuvastuun riittävyys tutkitaan erikseen. Korvausvastuu perustuu vastaisten korvausrahavirtojen ennusteisiin. Ennusteet tehdään vakiintuneilla vakuutusmatemaattisilla menetelmillä.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan pääsääntöisesti aikaperusteisesti ns. pro rata temporis -periaatteen pohjalta. Vakuutusmaksuvastuun riittävyys testataan laskemalla

vakuutusmaksuvastuun lisävastuu yhtiöittäin kullekin liiketoimintaluokalle ja vakuutusluokalle. Mahdollinen havaittu riittämättömyys vakuutusmaksuvastuussa korjataan kirjaamalla siirtovastuun täydennys.

Vahinkovakuutuslajien jakojärjestelmä

Suomen lakisääteisten vahinkovakuutusten (tapaturma- liikenne- ja potilasvakuutusten) perusteella maksettavia eläkkeitä, sairaanhoidon sekä lääkinällisen kuntoutuksen korvauksia korotetaan vuosittain Tel-indeksillä korvausten reaaliarvon säilyttämiseksi. Indeksikorotukset eivät ole vakuutusyhtiöiden vastuulla, sillä ne rahoitetaan jakojärjestelmäperiaatteella, ts. kunakin vuonna vakuutusmaksuissa kerätään indeksikorotuksia yhtä paljon kuin niitä kyseisenä vuonna maksetaan. Käytännössä tämä toteutetaan siten, että vahinkovakuutusyhtiöt keräävät vakuutusmaksutulonsa yhteydessä kuormituserää, joka tilitetään kyseisen vakuutuslajin keskusyhteisölle. Keskusyhteisö jakaa keräyty jakojärjestelmämäärät siten, että kyseistä vakuutuslajia harjoittava yhtiö saa saman määrän, minkä se on sinä vuonna maksanut jakojärjestelmän piiriin kuuluvia korvauksia. Vakuutusyhtiön maksuosuuden suuruus perustuu yhtiön markkinaosuuteen kyseisen vakuutuslajin osalta.

Eläkkeiden indeksikorotuksiin liittyvää jakojärjestelmää ei käsitellä IFRS 4:n mukaisena vakuutustoimintana eikä siitä synny vakuutusyhtiölle riskiä. Siten vakuutusmaksun yhteydessä kerättävää jakojärjestelmämaksua ei katsota vakuutusmaksutuloksi eikä maksettavaa eläkkeiden indeksikorotusta korvauskuluksi. Koska kerätty indeksikorotus vastaa määrältään maksettuja eläkkeiden indeksikorotuksia, kyseiset erät netotetaan tuloserässä Liiketoiminnan muut kulut. Keskusyhteisöltä mahdollisesti vielä saamatta tai maksamatta oleva osuus tasauserästä esitetään lyhytaikaisena saamisena tai velkana tase-erissä Muut varat tai Muut velat.

Vakuutusten aktivoitujen hankintamenot

Vakuutusten hankintamenot, jotka selkeästi liittyvät vakuutussopimusten solmimiseen, esitetään taseen varoissa vakuutusten aktivoituina hankintamenoina. Hankintamenoina käsitellään vakuutussopimusten hankkimiseen tai uusimiseen välillisesti tai välittömästi liittyvät toimintakulut kuten palkkiot, markkinointikulut sekä myyntihenkilöstön palkat ja kulut. Vakuutusten hankintamenot jaksotetaan samalla tavalla kuin vakuutusmaksuvastuu. Poistoaika on yleensä korkeintaan 12 kuukautta.

Henkivakuutus

Vakuutus sopimusten luokittelu

Henkivakuutustoiminnan sopimukset luokitellaan vakuutus sopimuksiksi tai sijoitus sopimuksiksi. Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joihin liittyy merkittävä vakuutus riski tai sellaiset sopimukset, joihin sisältyy vakuutus ottajan oikeus muuttaa sopimusta kasvattamalla riskiä. Kapitalisaatiosopimuksiin ei sisälly vakuutus riskiä, joten nämä sopimukset on luokiteltu sijoitus sopimuksiksi.

Sopimukseen liittyvä oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (Discretionary Participation Feature (DPF)) on vakuutus ottajan sopimukseen perustuva oikeus saada taatun vähimmäisedun lisäksi muita etuja. Etuina hyvitetään vakuutus laskuperustekorona lisäksi asiakashyvityksiä, korotetaan kuolemantapaussummaa tai alennetaan vakuutus maksuja. Mandatum Lifen tulkinnassa kohtuusperiaatteesta määritellään tavoitteet harkinnanvaraisille eduille. Sijoitussidonnaisissa sopimuksissa vakuutus ottaja kantaa sijoitus riskin valitsemalla sijoitus kohteet, joihin sopimusten arvonekehitys sidotaan.

Vakuutus- ja sijoitus sopimusten arvostus

Kaikkiin vakuutus sopimuksiin ja niihin sijoitus sopimuksiin, joihin liittyy harkinnanvarainen oikeus osuuteen ylijäämästä (DPF), sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita lukuun ottamatta tasoitus määrän ja sen muutoksen kirjaamista.

Kaikkiin sopimuksiin lukuun ottamatta sijoitussidonnaisia sopimuksia liittyy harkinnanvarainen oikeus ylijäämään. Sellaisiin sijoitussidonnaisiin sopimuksiin, joita ei luokitella vakuutus sopimuksiksi, liittyy vakuutus ottajan oikeus vaihtaa säästöjen tuottorakenne sijoitussidonnaisesta sellaiseksi, joka muodostuu vähimmäistuottotakuusta ja oikeudesta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Tämän perusteella myös näihin sopimuksiin sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita.

Takaisinosto-oikeutta, vähimmäistuottotakuuta, saman sopimuksen sisällä olevia vakuutus- ja talletusosia sekä muita vastaavia oikeuksia ei eroteta pääsopimuksesta eikä arvosteta erikseen.

Velat vakuutus- ja sijoitus sopimuksista ja jälleenvakuutusvarat

Vakuutus- ja sijoitus sopimusten velka kirjataan vakuutusvelaksi, jonka muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu. Henkivakuutustoiminnan vakuutus teknisen vakuutusvelan laskennassa käytetään erilaisia menetelmiä, jotka sisältävät

oletuksia mm. kuolevuudesta, sairastuvuudesta, sijoitusten tuottotasosta, vastaisista liikekuluista ja vahinkojen selviämisestä.

Tulevan jälleenvakuutuksen vastuuvelan muutos on laskettu vaihtuvien kursein.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan ensivakuutuksessa vakuutuskohtaisesti ja jälleenvakuutuksessa antavan yhtiön ilmoituksen perusteella tai yhtiön omien laskuperusteiden mukaan.

Vakuutusvelan diskonttauksessa käytetty korko on enintään kunkin maan viranomaisen hyväksymän enimmäiskoron suuruinen. Ensivakuutuksen maksuperusteissa käytetty laskuperustekorko ts. sopimuksille alkamishetkellä taattu vähimmäistuottotakuu vaihtelee vakuutus alkamisajankohdan perusteella nolasta 4,5 prosenttiin. Vakuutusvelkaa diskontattaessa on käytetty samaa tai alemmaa korkoa kuin maksua laskettaessa. Suurin osa Mandatum Lifen harkinnanvaraiseen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten ansaittujen etujen vakuutusvelasta on diskontattu 3,5 prosentilla, joka on myös korkein käytetty diskonttauskorko. Lisäksi vuodeksi 2013 Mandatum Life on alentanut enimmäiskoroksi 2,5 prosenttia ja vuodeksi 2014 3,25 prosenttia.

Vakuutusvelan diskonttauskoron ja 4,5 % vähimmäistuottotakuun eron takia vakuutusvelkaan on lisätty laskuperustekorona täydennysvastuuta. Tytäryhtiössä Mandatum Life Insurance Baltic SE diskonttauskorko vaihtelee maittain välillä 2,5 – 4,0 prosenttia ja vähimmäistuottotakuun keskiarvo välillä 2,5 – 4,0 prosenttia.

Kuolevuusoletuksilla on olennainen vaikutus vakuutusvelan määrään erityisesti ryhmäeläkevakuutuksessa, jonka vastuu muodostaa noin 36 prosenttia kotimaisen henkivakuutusyhtiön vakuutusvelasta. Ryhmäeläkkeen vakuutusvelan laskennassa käytetään ns. kohorttikuolevuusmallia, joka huomioi vakuutetun iän ja sukupuolen lisäksi myös syntymävuoden. Kohorttikuolevuus olettaa elinajan odotteen kasvavan yhdellä vuodella kymmenen vuoden aikavälillä.

Sijoitussidonnaisten sopimusten velat ja katteena olevat varat on sovitettu yhteen. Velkojen ja varojen määrät on esitetty liitetiedoissa. Ensivakuutuksen korvausvastuuta laskettaessa vain alkaneiden eläkkeiden korvausvastuussa käytetään diskonttausta. Tulevan jälleenvakuutuksen korvausvastuu perustuu antavan yhtiön ilmoitukseen ja arvioon vielä tilittämättä olevasta korvauskulusta. Sijoitussidonnaisen vastuuvelan katteessa on mukana konserniin kuuluvien yhtiöiden liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja. Näitä ei ole eliminoitu omaisuudesta. Eliminointi johtaisi taseen osalta virheelliseen informaatioon, koska vakuutus ottajat kantavat sijoituksiin liittyvän sijoitus riskin ja lisäksi epätasapainoon sijoitussidonnaisen vakuutusvelan ja sen katteena olevan omaisuuden osalta.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vakuutustapahtumista. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten hoitokulut.

Vakuutusvelasta määritetään vuosittain lyhyt- ja pitkäkestoisen velan osuus.

Konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa on kerrottu vastuavelan muutos päättyneen tilikauden aikana sekä vakuutusvelan ennustettu vuosittainen erääntyminen.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Velan riittävyystesti tehdään yhtiöittäin kaikista sopimuskannoista ja täydennystarvetta tarkastellaan yhtiöittäin koko vakuutusvelan riittävyden perusteella. Ei-sijoitussidonnaiseen velkaan kohdistuva testi sisältää kaikki odotettavissa olevat sopimuksiin perustuvat rahavirrat. Sopimuksiin perustuviin rahavirtoihin kuuluvat odotettavissa olevat vakuutusmaksut, korvaukset, lisäedut ja liikekulut. Korvauksissa on arvioitu takaisinostot ja muut vakuutustapahtumat historiatietoihin perustuen. Korvausmäärät pitävät sisällään sekä sopimusten laskuperustekorona että arvion tulevasta lisäeduista. Rahavirtojen pääoma-arvot diskontataan tilinpäätöshetken käyttäen swap-korkokäyrää.

Sijoitussidonnaisen liikkeen testissä lasketaan riski- ja liikekuluylijäämien pääoma-arvot vastaavalla tavalla. Mikäli yhtiökohtaisen sijoitussidonnaisen ja muun liikkeen velan yhteismäärä edellyttää täydentämistä, kasvatetaan velkaa tulosvaikutteisesti testin osoittamalla määrällä.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutussopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisäetuihin (DPF). Mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät ole esteenä, kohtuullinen osa ylijäämästä on palautettava lisäetuina näille vakuutuksille.

Mandatum Lifen tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaisuhyvitys, joka olisi vähintään kunakin hetkenä matalariskisimpinä pidettävien pitkien korkosijoitusten korkotason mukainen. Tämän hetken tulkinnan mukaisesti Saksan valtion joukkovelkakirjalainat olisivat lähimpänä riskitöntä pitkää korkosijoitusta. Toistaiseksi kuitenkin kokonaisuhyvityksen tavoitetasona on säästövakuutusten osalta 5 vuoden ja eläkevakuutusten osalta 10 vuoden Suomen valtion joukkovelkakirjalainan korkotasoa vastaava tuotto.

Kokonaisuhyvitys muodostuu laskuperustekorosta ja vuosittain määrittävistä lisäeduista. Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen. Yhtiön vakavaraisuusasema pyritään pitämään sellaisena, että se ei rajoita lisäetujen antamista vakuutuksenottajille eikä omistajille suunnattavaa voitonjakoa. Tarkemmin periaate on selitetty yhtiön internet-sivuilla.

Viron, Latvian ja Liettuan lainsäädännössä ei ole kohtuusperiaatetta vastaavaa sääntelyä.

Työsuhde-etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia ovat eläkkeet ja henkivakuutukset.

Sammolla on etuusperhjäisia eläkejärjestelyjä Ruotsissa ja Norjassa, muissa maissa eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia. Merkittävin maksupohjainen järjestely on Suomen TyEL-perusvakuutus.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkevakuutusyhtiölle eikä sillä ole oikeudellista tai tosiasiallista velvoitetta suorittaa lisämaksuja. Maksupohjaisista järjestelyistä aiheutuvat veloitteet kirjataan kuluksi kaudella, jota veloitus koskee.

Etuusperhjäisissa järjestelyissä yritykselle jää veloitteita tilikauden maksun suorittamisen jälkeenkin ja näiden vakuutusmatemaattisen ja/tai sijoitusriskin kantaa yritys. Velvoite lasketaan kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuusperhjäisyksikköön perustuvaa menetelmää (projected unit credit method). Veloitteen määrän laskennassa käytetään vakuutusmatemaattisia oletuksia. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle.

Etuusperhjäisissa järjestelyissä on sekä rahastoituja että rahastoimattomia järjestelyjä. Näissä tilivuoden eläkekuluksi kirjataan vuoden vakuutusmatemaattisten laskelmien mukainen vanhuuseläkekertymä laskettuna lineaarisesti eläkeiän saavuttamishetken eläkepalkan pohjalta, mihin lisätään korkokuluina aikaisempien vuosien eläkesitoumusten hyvityksistä/lisäyksistä aiheutuvat laskennalliset vaikutukset ja vähennetään järjestelyihin kuuluvien varojen tuotot. Tilivuoden eläkekulut arvioidaan vuoden alussa ja laskelma perustuu osaksi muun muassa palkkojen korotusolettamiin ja hintainflaatioon eläkesitoumuksen koko keston ajalta, osaksi järjestelyihin kuuluvien varojen tuotto-odotukseen sekä sitoumuksen markkinakorkoon tilikauden aikana.

Etuspohjaisten järjestelyjen kirjaamisessa taseeseen sovelletaan mallia, jossa vakuutusmatemaattisia voittoja ja tappioita, jotka johtuvat laskennallisten oletusten ja toteutumien eroista, ei tulouteta, jos erotus on pienempi kuin 10 prosenttia vastaisen sitoumuksen nykyarvosta tai järjestelyihin kuuluvien varojen käyvästä arvosta, sen mukaan kumpi on suurempi. 10 prosentin rajan ylittävät kertyneet erotukset jaksotetaan tuloslaskelmassa eläkekuluksi sitoumuksen koko keston ajalle. Näin kertyneet tulouttamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan taseeseen nettosaamiseksi tai nettovelaksi.

Konsernilla on lisäksi vapaaehtoisia etuspohjaisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä, ne sisältyvät Mandatum Lifen vakuutusvelkaan ja niiden määrä on epäoleellinen.

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet

Irtisanomiseen perustuva velvoite kirjataan velaksi silloin kun konserni on todistettavasti sitoutunut lopettamaan yhden tai useamman henkilön työsuhteen ennen normaalia eläkkeelle jäämisen ajankohtaa tai myöntämään irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia vapaaehtoisen irtisanoutumisen edistämiseksi tehdyn tarjouksen seurauksena. Etuuksista ei koidu työnantajalle taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, joten ne kirjataan välittömästi kuluksi. Myöhemmin kuin 12 kuukauden kuluttua tilinpäätöksestä erääntyvät velvoitteet diskontataan. Sammossa irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia ovat irtisanomiseen liittyvät rahapaketit ja eläkepaketit.

Osakeperusteiset maksut

Sammolla oli tilikauden aikana kaksi voimassa olevaa käteisvaroina maksettavaa osakeperusteista kannustinjärjestelmää (Johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2009 I ja 2011 I). Järjestelyt on arvostettu käypään arvoon niiden myöntämishetkellä sekä jokaisena raportointipäivänä tämän jälkeen.

Käteisvaroina maksettavissa järjestelyissä arvostus kirjataan velaksi ja sen muutos tuloslaskelmaan.

Kannustimien käypä arvo on määritetty Black-Scholes – hinnoittelumallin avulla. Markkinaperusteisen kannustinosan käyvässä arvossa on huomioitu hinnoittelumallilla ennakoitu toteuma palkkiona maksettavien kannusteyksiköiden määrästä. Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä kannustimen käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden kannusteyksiköiden määrässä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson kuluessa. Tältä osin konserni päivittää oletuksen arvioidusta lopullisesta kannusteyksiköiden määrästä jokaisena väli- ja tilinpäätöspäivänä.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulu sisältää kauden verotettavaan tuloon perustuvan veron ja laskennallisen veron. Verokulu kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi suoraan omaan pääomaan tai laajaan tuloslaskelmaan kirjattavien erien osalta, jolloin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Verotuksessa vähennyskeltovottomasta liikearvon arvonalentumisesta ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista kirjata laskennallista veroa siltä osin, kun ero ei todennäköisesti purkautu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä vahvistettuja verokantoja. Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Vuoden 2013 alusta lähtien Ruotsin verokanta laski 26,3 %:sta 22 %:iin. Tilikauden verotettava tulo on laskettu vielä 26,3 %:in mukaan, mutta laskennallisten verojen laskemisessa on käytetty uutta alempaa prosenttia.

Osakepääoma

Osakkeiden liikkeeseenlaskukulut, jotka ovat suoraan kohdistettavissa uusien osakkeiden tai optioiden liikkeeseen laskemiseen tai liiketoiminnan hankkimiseen, esitetään omassa pääomassa verovaikutukset huomioon ottaen saadun tulon vähennyksenä.

Osingot kirjataan omasta pääomasta sinä tilikautena, jona yhtiökokous päättää osingonjaosta.

Kun emoyhtiö tai muu konserniyhtiö ostaa emoyhtiön osakkeita, maksettu vastike vähennetään omasta pääomasta ja esitetään erässä Omat osakkeet siihen asti, kunnes osakkeet mitätöidään. Jos osakkeet myöhemmin myydään tai lasketaan uudelleen liikkeeseen, saatu vastike kirjataan omaan pääomaan.

Rahavarat

Rahavaroina käsitellään käteiset varat, joiksi katsotaan kassa sekä lyhytaikaiset talletukset (3 kk).

Sampo esittää liiketoiminnan rahavirrat käyttäen epäsuoraa esitystapaa, jolloin voittoa (tappiota) ennen veroja oikaistaan aikaisempien tapahtumien vaikutuksella, varojen ja velkojen muutoksilla ja tuotoilla ja kuluilla, jotka liittyvät investointien tai rahoituksen rahavirtoihin.

Rahavirtalaskelmassa saadut ja maksetut korot esitetään liiketoiminnan rahavirroissa. Myös saadut osingot sisältyvät liiketoiminnan rahavirtoihin. Maksetut osingot esitetään rahoitustoiminnan rahavirroissa.

Johdon harkintaa edellyttävät laatuominaisuudet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka ovat vaikuttaneet tilinpäätöksessä esitettäviin tuottoihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin sekä mahdollisiin velkoihin. Harkintaa joudutaan käyttämään myös tilinpäätöksen laatuominaisuuksien soveltamisessa. Arviot perustuvat tilinpäätöshetkellä parhaaseen käytettävissä olleeseen tietoon. Arviointi perustuu sekä aikaisempiin kokemuksiin että tulevaisuutta koskeviin tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidettyihin oletuksiin. Toteutumattomat tiedot voivat poiketa näistä arvioihin ja oletuksiin perustuvista päätöksistä. Mahdolliset arvioiden muutokset kirjataan sillä tilikaudella, jonka aikana arviota korjataan ja kaikilla tämän jälkeisillä ajanjaksoilla.

Sammon keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät liittyvät mm. vakuutusmatemaattisissa laskelmissa käytettyihin oletuksiin, julkisesti noteeraamattomien rahoitusvarojen ja –velkojen ja sijoituskiinteistöjen käypien arvojen arviointiin sekä rahoitusvarojen ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisten arviointiin. Näitä osa-alueita koskevat laatuominaisuudet edellyttävät eniten merkittävien arvioiden ja oletusten käyttämistä.

Vakuutusmatemaattiset oletukset

Vakuutusvelkojen arviointiin liittyy aina epävarmuutta, sillä vakuutusvelka perustuu tehtyihin arvioihin ja oletuksiin tulevista korvausmenoista. Arviot perustuvat tilinpäätöspäivänä käytettävissä oleviin konsernin omiin tilastoihin aikaisemmista vahinkotapahtumista. Arvioihin liittyvä epävarmuus on yleensä suurempi arvioitaessa uusia vakuutuskantoja tai vakuutuskantoja, joissa vahingon selviäminen kestää kauan, sillä näistä ei ole vielä saatavilla täydellisiä vahinkotilastoja. Historiatietojen lisäksi vakuutusvelkojen arvioinnissa otetaan huomioon mm. vahinkokehitys, maksamattomien korvausten määrä,

lakimuutokset, oikeuden päätökset sekä yleinen taloudellinen tilanne.

Huomattava osa konsernin vahinkovakuutuksen vakuutusveloista liittyy lakisääteisiin tapaturma- ja liikennevakuutuksiin. Näiden velkojen arviointiin sisältyvistä epävarmuustekijöistä huomattavimmat sisältyvät oletuksiin inflaatiosta, kuolevuudesta, diskonttauskorosta sekä lakimuutosten ja oikeuskäytäntöjen vaikutuksista.

Henkivakuutuksen vakuutusvelkojen vakuutusmatemaattisista oletuksista on kerrottu tarkemmin kappaleessa Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista ja jälleenvakuutusvarat.

IAS 19:n mukaiset etuusperusteiset eläke-etuudet arvioidaan myös vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Eläkejärjestelyn varauksen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin, jolloin diskonttauskoron määrittelyn lisäksi tehdyt arviot koskevat oletuksia mm. kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta, hintainflaatiosta sekä palkkakehityksestä.

Käypien arvojen määrittäminen

Jos rahoitusvaroilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Menetelmistä on kerrottu enemmän tilinpäätösperiaatteiden kappaleessa Käypä arvo.

Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on tilikauden aikana arvioitu itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella. Tähän liittyy johdon tekemät oletukset esim. markkinoiden tuottovaateista sekä käytettävästä diskonttauskorosta.

Arvonalentumistestaukset

Liikearvo, keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet testataan vähintään vuosittain arvonalentumisen varalta. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on pääosin määritetty käyttöarvoon perustuvilla laskemilla. Nämä edellyttävät johdon tekemiä arvioita mm. tulevista kassavirroista, diskonttauskorosta sekä talouden yleisestä inflaatio- ja kasvukehityksestä.

Uusien tai uudistettujen IFRS-standardien ja tulkintojen soveltaminen

Seuraavat julkistetut standardimuutokset ja uudistukset konserni ottaa käyttöön tilikausilla 2013 ja 2014.

Tilikaudella 2013 käyttöön otettavat

Muutos IAS 1:een *Tilinpäätöksen esittäminen* (voimaan 1.7.2012 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) vaatii muiden laajan tuloksen erien ryhmittelyä sen mukaan, siirretäänkö ne mahdollisesti myöhemmin tiettyjen ehtojen täytyessä tulosvaikutteisiksi. Muutoksella tulee olemaan vaikutus konsernin liitetietojen esittämiseen.

Muutos IAS 19:ään *Työsuhte-etuudet* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) edellyttää kaikkien vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamista välittömästi muihin laajan tuloslaskelman eriin eli ns. putkimenetelmästä luovutaan ja rahoitusmeno määritetään nettorahastointiin perustuen. Muutoksella tulee olemaan vaikutus konsernin etuuspoijaisten eläkejärjestelyjen kirjaamiseen If-alakonsernissa. Siirtymävaiheessa putkimenetelmään liittyneet tilikauden 2011 lopun kertyneet realisoitumattomat tappiot, n. 157 milj. euroa sekä näihin liittyvät sosiaalimenot, tulevat pienentämään vertailuvuoden 2012 alkavan taseen omaa pääomaa. Vastaava määrä tilikauden 2012 lopussa on 113 milj. euroa. Siirtymisen jälkeiset muutokset kirjataan muihin laajan tuloslaskelman eriin. If-alakonsernin pääomalaskennassa muutos on jo otettu huomioon.

IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) yhdistää yhteen standardiin käyvän arvon määrittämisen ja antaa sille täsmällisen määrittelyn. Standardilla tulee olemaan vaikutus lähinnä konsernin liitetietojen esittämiseen.

Muutos IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) tarkentaa liitetietovaatimuksia mm. taseessa

nettomääräisesti esitetyistä rahoitusinstrumenteista. Muutoksella ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Tilikaudella 2014 käyttöön otettavat

IFRS 10 *Konsernitilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) määrittää tarkemmin määräysvallan käsitettä konsernitilinpäätökseen yhdistelemisen ratkaisevana tekijänä. Standardin käyttöönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) sisältää liitetietovaatimuksia koskien erilaisia osuuksia muissa yhteisöissä kuten esim. osakkuusyhtiöissä ja taseen ulkopuolelle jäävissä yhtiöissä. Uudella standardilla tulee olemaan vaikutus konsernin esittämiin liitetietoihin.

Uudistettu IAS 27 *Erillistilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) sisältää erillistilinpäätöstä koskevat vaatimukset siltä osin, kun niitä ei ole sisällytetty uuteen IFRS 10:een. Standardin käyttöönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Uudistettu IAS 28 *Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) sisältää vaatimukset pääomaosuusmenettelyn käyttämisestä osakkuus- ja yhteisyritysten käsittelyssä. Standardin käyttöönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Muutos IAS 32:een *Rahoitusinstrumentit: esittämistapa* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) tarkentaa rahoitusvarojen ja -velkojen nettomääräistä esittämistä. Standardin käyttöönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Segmentti-informaatio

Konsernin liiketoimintasegmentit muodostuvat vahinko- ja henkivakuutustoiminnasta sekä omistusyhteisöstä.

Maantieteellisiä alueita koskevana tietoina on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoittavat alueet ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Baltia ja muut maat.

Segmentti-informaatio on tuotettu konsernin tilinpäätöstä laadittaessa ja esitettäessä noudatettujen laatimisperiaatteiden mukaisesti. Segmenteille on kohdistettu liiketoiminnasta aiheutuvat, joko välittömästi osoitettavissa tai järkevällä perusteella kohdistettavissa olevat, tuotot, kulut, varat ja velat. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu käypiin markkinahintoihin. Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu.

Segmenttien poistot on esitetty liitteissä 11 - 13 ja sijoitukset osakkuusyhtiöihin liitteessä 14.

Konsernin laaja tuloslaskelma liiketoimintasegmenteittäin 2012

Miij. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 441	977	-	-5	5 413
Sijoitustoiminnan nettotuotot	359	574	51	-18	967
Liiketoiminnan muut tuotot	33	3	15	-16	35
Korvaukset	-2 876	-669	-	4	-3 540
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-78	-642	-	1	-719
Henkilöstökulut	-527	-42	-18	0	-588
Liiketoiminnan muut kulut	-521	-58	-13	16	-576
Rahoituskulut	-19	-7	-65	16	-75
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	46	0	653	0	700
Voitto ennen veroja	858	136	623	-1	1 616
Verot	-185	-28	1	0	-212
Tilikauden voitto	673	108	624	-1	1 404
Tilikauden muut laajan tuloksen erät					
Muuntoerot	48	0	-	-	48
Myytavissä olevat rahoitusvarat	281	236	-2	-6	509
Rahavirtojen suojaus	-	-1	-	-	-1
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	-	-	9	-	9
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-56	-58	0	0	-114
Tilikauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen	272	177	8	-6	451
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	945	286	631	-7	1 855
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 404
Määräysvallattomien osuus					-
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 855
Määräysvallattomien osuus					-

Konsernin laaja tuloslaskelma liiketoimintasegmenteittäin 2011

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 201	849	-	-	5 050
Sijoitustoiminnan nettotuotot	298	-41	18	-16	260
Liiketoiminnan muut tuotot	31	2	15	-15	32
Korvaukset	-2 801	-922	-	-	-3 723
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-107	348	-	-	241
Henkilöstökulut	-494	-38	-11	-	-543
Liiketoiminnan muut kulut	-497	-53	-13	15	-548
Rahoituskulut	-2	-8	-86	14	-82
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	7	0	534	-	541
Voitto ennen veroja	636	137	457	-3	1 228
Verot	-159	-30	-1	0	-189
Tilikauden voitto	478	107	456	-3	1 038
Tilikauden muut laajan tuloksen erät					
Muuntoerot	6	0	-	-	6
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-239	-304	3	20	-520
Rahavirtojen suojaus	-	-2	-	-	-2
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	-	-	23	-	23
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	63	84	-1	-5	141
Tilikauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen	-170	-222	25	15	-352
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	308	-115	481	12	686
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 038
Määräysvallattomien osuus					0
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus					686
Määräysvallattomien osuus					0

Konsernitase liiketoimintasegmenteittäin 2012

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	16	5	4	-	26
Sijoituskiinteistöt	27	95	4	-4	122
Aineettomat hyödykkeet	606	164	0	-	771
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	362	0	6 687	-	7 049
Rahoitusvarat	11 200	5 269	3 028	-2 641	16 857
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 834	-	-1	3 833
Laskennalliset verosaamiset	31	0	18	-5	44
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	577	3	-	-	580
Muut varat	1 592	109	41	-13	1 729
Käteiset varat	407	154	473	-	1 034
Varat yhteensä	14 818	9 635	10 256	-2 663	32 045
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9 854	4 071	-	-	13 925
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	3 833	-	-1	3 832
Rahoitusvelat	362	105	2 181	-270	2 378
Laskennalliset verovelat	389	153	-	0	542
Varaukset	56	-	-	-	56
Eläkeveloitteet	76	-	-	-	76
Muut velat	807	177	152	-13	1 123
Velat yhteensä	11 544	8 340	2 333	-284	21 932
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 531
Kertyneet voittovarot					7 587
Muut oman pääoman erät					898
Emoyhtiön omistajien osuus					10 113
Määräysvallattomien osuus					-
Oma pääoma yhteensä					10 113
Oma pääoma ja velat yhteensä					32 045

Konsernitase liiketoimintasegmenteittäin 2011

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	16	6	4	-	26
Sijoituskiinteistöt	26	92	4	-4	118
Aineettomat hyödykkeet	580	165	0	-	745
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	340	0	6 253	-	6 593
Rahoitusvarat	10 754	5 168	3 465	-2 642	16 745
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 053	-	-	3 053
Laskennalliset verosaamiset	52	-	17	-5	64
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	528	3	-	-	532
Muut varat	1 479	133	59	-12	1 659
Käteiset varat	390	93	89	-	572
Varat yhteensä	14 165	8 713	9 891	-2 662	30 107
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9 547	4 249	-	-	13 796
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	3 054	-	-	3 054
Rahoitusvelat	528	164	2 346	-269	2 768
Laskennalliset verovelat	388	85	-	-	474
Varaukset	37	-	-	-	37
Eläkeveloitteet	98	-	-	-	98
Muut velat	695	151	126	-12	960
Velat yhteensä	11 294	7 703	2 472	-281	21 187
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 531
Kertyneet voittovarot					6 844
Muut oman pääoman erät					447
Emoyhtiön omistajien osuus					8 920
Määräysvallattomien osuus					0
Oma pääoma yhteensä					8 920
Oma pääoma ja velat yhteensä					30 107

Maantieteellinen informaatio

Milj. e	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Baltia	Muut	Yhteensä
2012							
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta							
Vahinkovakuutustoiminta	903	1 321	1 637	389	112	1	4 363
Henkivakuutustoiminta	944	-	-	-	33	-	977
Omistusyhteisö	66	-	-	-	-	-	66
Yhteensä	1 913	1 321	1 637	389	145	1	5 406
Pitkäaikaiset varat							
Vahinkovakuutustoiminta	110	529	23	338	11	-	1 011
Henkivakuutustoiminta	264	-	-	-	1	-	265
Omistusyhteisö	8	6 687	-	-	-	-	6 696
Yhteensä	382	7 217	23	338	12	0	7 972
2011							
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta							
Vahinkovakuutustoiminta	862	1 245	1 497	371	111	8	4 094
Henkivakuutustoiminta	808	-	-	-	41	-	849
Omistusyhteisö	33	-	-	-	-	-	33
Yhteensä	1 703	1 245	1 497	371	152	8	4 976
Pitkäaikaiset varat							
Vahinkovakuutustoiminta	105	828	13	5	10	2	962
Henkivakuutustoiminta	261	-	-	-	1	-	262
Omistusyhteisö	9	6 253	-	-	-	-	6 262
Yhteensä	375	7 081	13	5	11	2	7 486

Tuotot sisältävät vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot, henkivakuutuksen vakuutusmaksutulon vakuutuksen myöntämisaan mukaan sekä omistusyhteisösegmentin sijoitustoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot.

Pitkäaikaiset varat sisältävät aineettomat hyödykkeet, sijoitukset osakkuusyhtiöihin, aineelliset käyttöomaisuus-hyödykkeet sekä sijoituskiinteistöt.

Konsernin liitetiedot

1 Vakuutusmaksutulo

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Vakuutusmaksutulo, ensivakuutus	4 590	4 324
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuutus	109	90
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	4 698	4 414
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksutulosta	-258	-213
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	4 441	4 201
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-79	-106
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	1	-1
Vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-78	-107
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksutuotot yhteensä, netto	4 363	4 094

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Vakuutusmaksutulo, ensivakuutus	591	541
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuutus	2	2
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	593	544
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-5
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	588	538
Sijoitusmaksutulo	389	311
Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulo yhteensä ¹⁾	977	849
Konserni yhteensä	5 418	5 050

¹⁾ Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään liitteessä no 4, "Vakuutus- ja sijoitusmaksujen velkojen muutos".

Henkivakuustoitominnan vakuutusmaksutulon jakautuminen

Milj. e	2012	2011
Vakuutusopimuksista		
Vakuutusmaksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	168	201
Vakuutusmaksutulo unit-linked vakuutusopimuksista	421	339
Vakuutusmaksutulo muista sopimuksista	1	1
Yhteensä	591	541
Jälleenvakuutusopimukset	2	2
Sijoitusopimuksista		
Maksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	0	1
Maksutulo unit-linked sopimuksista	389	310
Yhteensä	389	311
Vakuutus- ja sijoitusopimukset yhteensä	983	854
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-5
Vakuutusmaksutulo yhteensä	977	849
Kerta- ja jatkuvat vakuutusmaksut ensivakuutuksesta		
Jatkuvat vakuutusmaksut, vakuutusopimukset	381	360
Kertamaksut, vakuutusopimukset	210	186
Kertamaksut, sijoitusopimukset	389	307
Yhteensä	981	852

2 Sijoitustoiminnan nettotuotot

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-12	-18
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	3	3
Voitot/tappiot	4	0
Osakkeet		
Voitot/tappiot	0	1
Osinkotuotot	0	1
Yhteensä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista	7	4
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	18	21
Myytävissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	379	381
Arvonalentumistappiot	3	3
Voitot/tappiot	11	32
Osakkeet		
Voitot/tappiot	12	87
Arvonalentumistappiot	-27	-169
Osinkotuotot	40	30
Yhteensä	418	363
Yhteensä rahoitusvaroista	430	370
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	1	1
Muut	-1	-1
Yhteensä muista varoista	0	0
Kulut muista kuin rahoitusveloista	-3	-7

Diskonttauksen purkuvaikutus	-57	-56
Palkkiokulut		
Omaisuu denhoito	-11	-9
Vahinkovakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	359	298

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät 28 milj. euroa (47) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	42	-14
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	3	8
Voitot/tappiot	-1	0
Osakkeet		
Voitot/tappiot	0	0
Osinkotuotot	0	0
Yhteensä	3	8
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevista sijoituksista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	34	23
Voitot/tappiot	37	-14
Osakkeet		
Voitot/tappiot	237	-296
Osinkotuotot	11	7
Lainat ja muut saamiset		
Korkotuotot	1	1
Muut rahoitusvarat		
Voitot/tappiot	-26	-19
Yhteensä	294	-296
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	1	4
Voitot/tappiot	1	0
Yhteensä	1	4

Myytävissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	144	154
Voitot/tappiot	13	5
Osakkeet		
Voitot/tappiot	37	91
Arvon alentumistappiot	-37	-69
Osinkotuotot	67	61
Yhteensä	224	242
Yhteensä rahoitusvaroista	563	-56
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	0	0
Arvon alentumistappiot	-2	-1
Muut	4	6
Yhteensä muista varoista	2	6
Palkkiotuotot, netto		
Omaisuu denhoito	-13	-14
Palkkiotuotot	22	24
Yhteensä	9	10
Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	574	-41

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät -58 milj. euroa (25) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	23	2
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	0	1
Voitot/tappiot	0	-3
Yhteensä	0	-2

Myytävissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	21	13
Voitot/tappiot	3	-
Osakkeet		
Voitot/tappiot	0	3
Arvonalentumistappiot	-1	0
Osinkotuotot	5	2
Yhteensä	28	18
Yhteensä rahoitusvaroista	51	18
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	0	0
Muut	0	0
Yhteensä muista varoista	0	0
Palkkiotuotot	0	0
Omistusyhteisön sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	51	18
Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät -2 milj. euroa (3) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	-18	-16
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	967	260

Muut tuotot ja kulut muodostuvat kiinteistösijoitusten vuokrista, hoitovastikkeista ja poistoista.

Kaikki sijoituksista aiheutuvat tuotot ja kulut sisältyvät sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Voitot/tappiot sisältävät myyntivoitot ja -tappiot sekä realisoituneet että realisoitumattomat arvostuserot sekä kurssivoitot ja -tappiot. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat arvostuserot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa.

Käyvän arvon rahaston muutokset on eritelty oman pääoman muutoslaskelmassa.

Vahinkovakuutustoiminnassa eläkemuoitoisten korvausten diskonttauksen purkuvaikutus on omana eräänään. Eläkemuoitoisten korvausten vastuu lasketaan käytössä olevien vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti siten, että oletettu inflaatio ja kuolevuus on huomioitu. Lisäksi vastuuta diskontattaessa on otettu huomioon sijoitustoiminnan oletettu nettotuotto. Diskonttauksen asteittaisen purkamisen seurauksena syntyvien eläkemuoitoisten korvauskulujen lisäyksen kattamiseksi kohdistetaan eläkemuoitoisiin korvauksiin laskennallinen sijoitustoiminnan nettotuotto.

3 Korvauskulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012			2011		
	Brutto	Jälleenvakuuttajien osuus	Netto	Brutto	Jälleenvakuuttajien osuus	Netto
Vahinkovakuutus						
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 694	30	-1 665	-1 680	27	-1 653
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	-894	166	-727	-834	126	-708
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	-622	13	-609	-589	17	-572
Korvausten selvittelykulut	2	-	2	3	-	3
Eläkemuotoisten korvausten korvausvastuun muutos	-9	-	-9	-7	-	-7
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	-3 218	209	-3 009	-3 107	171	-2 936
Aikaisemmillä tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 341	139	-1 203	-1 146	96	-1 049
Eläkemuotoiset korvaukset	-105	0	-105	-196	0	-196
Kannansiirtokulut	-	-	-	-	-	0
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	938	-100	837	833	-104	729
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	647	-44	603	677	-25	652
Aikaisemmillä tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	139	-6	133	169	-33	135
Maksetut korvaukset						
Maksetut korvaukset	-3 036	168	-2 867	-2 826	124	-2 702
Maksetut eläkemuotoiset korvaukset	-127	-	-127	-121	-	-121
Maksetut korvaukset yhteensä	-3 163	168	-2 994	-2 947	124	-2 823
Korvausvastuun muutos						
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	44	66	110	0	22	22
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	25	-31	-6	88	-8	80
Eläkemuotoisten korvausten korvausvastuun muutos	13	0	13	-82	-	-82
Korvausten selvittelykulut	2	-	2	3	-	3
Korvausvastuun muutos yhteensä	84	35	119	9	14	23
Vahinkovakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-3 079	203	-2 876	-2 938	138	-2 801

Eläkemuotoisten korvausten vastuvelka arvostetaan yleisten vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Huomioon otetaan odotettu inflaatio sekä kuolevuus. Vastaiset eläkesuoritukset diskontataan korolla, joka vastaa odotettavissa olevia sijoitustuottoja. Eläkemuotoisten korvausten diskonttauksen purkautumisen johdosta vakuutustekniseen tulokseen lisätään vastaava sijoitustuotto.

Suomen vahinkovakuutuksen piiriin kuuluvien tuntemattomien eläkevahinkojen korvausvastuu diskontataan. Vuonna 2012 korvausvastuu oli 289 milj. euroa (274).

Diskonttaamaton määrä oli 513 milj. euroa (492). Valuuttakurssimuutokset pienensivät diskontattua korvausvastuuta noin 11 milj. euroa, todellista kasvua oli noin 14 milj. euroa. Kasvu selittyi osittain Suomen diskonttausprosentin alentumisesta 3,15 %:sta 3 %:iin.

Eläkemuoitoisten korvausten vastuovelkaa laskettaessa käytetyt korkokannat maittain (%):

	2012	2011
Ruotsi	0,18 %	0,24 %
Suomi	3,00 %	3,15 %
Tanska	2,00 %	2,00 %

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	Maksetut korvaukset		Korvausvastuun muutos		Korvauskulut	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Vakuutus sopimukset						
Henkivakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-77	-84	-3	1	-80	-83
Muut vakuutukset	0	0	-1	0	-1	0
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-155	-187	4	-3	-152	-190
Yhteensä	-233	-271	0	-2	-233	-273
Eläkevakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-346	-353	51	-114	-296	-467
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-10	-9	-10	-1	-20	-10
Yhteensä	-357	-362	41	-115	-315	-478
Jälleenvakuutus						
Jälleenvakuutus	-1	-1	0	0	-1	-1
Vakuutus sopimukset yhteensä	-590	-634	41	-117	-548	-750
Jälleenvakuuttajien osuus	4	3	0	0	4	3
Vakuutus sopimukset yhteensä	-586	-631	41	-117	-545	-748

Sijoitus sopimukset						
Kapitalisaatiosopimukset						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-1	-17	-	-	-1	-17
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-123	-157	-	-	-123	-157
Sijoitus sopimukset yhteensä	-124	-174	-	-	-124	-174
Henkivakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-710	-805	41	-117	-669	-922

Maksetut korvaukset korvauslajeittain

Milj. e	2012	2011
Vakuutus sopimukset		
Henkivakuutus		
Takaisinostot	-8	-16
Kuolemantapauskorvaukset	-26	-25
Säästösummien takaisinmaksut	-33	-35
Vahingon selvittelykulut	0	0
Muut	-10	-9
Yhteensä	-77	-84
Sijoitussidonnainen henkivakuutus		
Takaisinostot	-89	-121
Kuolemantapauskorvaukset	-27	-27
Säästösummien takaisinmaksut	-40	-40
Vahingon selvittelykulut	0	0
Yhteensä	-155	-187
Eläkevakuutus		
Maksetut eläkkeet	-320	-310
Takaisinostot	-19	-38
Kuolemantapauskorvaukset	-7	-5
Vahingon selvittelykulut	0	0
Yhteensä	-346	-353
Sijoitussidonnainen eläkevakuutus		
Takaisinostot	-8	-8
Kuolemantapauskorvaukset	-2	-2
Muut	0	0
Yhteensä	-10	-9

Jälleenvakuutusopimukset	-1	-1
Vakuutusopimukset yhteensä	-590	-634
Jälleenvakuuttajien osuus	4	3
Vakuutusopimukset yhteensä	-586	-631
Sijoitusopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	0	-1
Säästösummien takaisinmaksut	0	-16
Yhteensä	-1	-17
Sijoitusopimukset		
Sijoitussidonnaiset kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-123	-157
Säästösummien takaisinmaksut	0	-1
Yhteensä	-123	-157
Sijoitusopimukset yhteensä	-124	-174
Maksetut korvaukset, brutto	-714	-808
Maksetut korvaukset, netto	-710	-805
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	-3 545	-3 723

4 Vakuutus- ja sijoitusopimusvelkojen muutos

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-79	-106
Jälleenvakuuttajien osuus	1	-1
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-78	-107

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Vakuutus sopimukset		
Henkivakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	47	38
Muut sopimukset	0	0
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-214	117
Yhteensä	-167	155
Eläkevakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	83	221
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-229	52
Yhteensä	-146	273
Jälleenvakuutus sopimukset	0	0
Vakuutus sopimukset yhteensä	-313	428
Jälleenvakuuttajien osuus	0	0
Vakuutus sopimukset yhteensä, netto	-313	428
Sijoitus sopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	1	15
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-330	-95
Sijoitus sopimukset yhteensä	-329	-80
Vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos yhteensä, brutto	-642	348
Henkivakuutustoiminnan vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos yhteensä, netto	-642	348
Konserni yhteensä	-720	241

5 Henkilöstökulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-381	-356
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-16	-5
Eläkekulut		
- maksupohjaiset järjestelyt	-37	-46
- etuusperusteiset järjestelyt (liitetieto 31)	-19	-19
Muut henkilösivukulut	-75	-68
Vahinkovakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-527	-494

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-31	-30
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-3	-1
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-5	-5
Muut henkilösivukulut	-2	-2
Henkivakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-42	-38

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-8	-8
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-7	-2
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-3	-1
Muut henkilösivukulut	-1	-1
Omistusyhteisön henkilöstökulut yhteensä	-18	-11

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	-588	-543

Lisätiedot osakeperusteisista maksuista esitetään liitetiedossa 36 Kannustinjärjestelmät.

6 Liiketoiminnan muut kulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Tietohallintokulut	-99	-100
Muut henkilöstökulut	-17	-17
Markkinointikulut	-45	-44
Poistot	-9	-11
Vuokrat	-53	-50
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos	10	17
Ensivakuutuksen palkkiot	-184	-174
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	19	16
Muut	-144	-133
Vahinkovakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-521	-497

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Tietohallintokulut	-14	-14
Muut henkilöstökulut	-2	-2
Markkinointikulut	-4	-3
Poistot	-4	-4
Vuokrat	-3	-3
Ensivakuutuksen palkkiot	-8	-7
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot	-1	-1
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	1	1
Muut	-24	-20
Henkivakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-58	-53

Vahinko- ja henkivakuutustoiminnan erä Muut sisältää mm. kulut viestinnästä, ulkopuolisista palveluista sekä muista hallintokuluista.

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Tietohallintokulut	0	-1
Muut henkilöstökulut	0	0
Markkinointikulut	-1	-1
Poistot	0	0
Vuokrat	-1	-1
Muut	-9	-9
Omistusyhteisön liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-13	-13
Omistusyhteisön erä Muut muodostuu mm. konsulttipalkkioista sekä vuokra- ja muista hallintokuluista.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	16	15
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	-576	-548

7 Vahinkovakuutustoiminnan tulosanalyysi

Milj. e	2012	2011
Vakuutusmaksutuotot	4 363	4 094
Korvauskulut	-3 146	-3 058
Liikekulut	-748	-707
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	3	4
Vakuutustoimintaan kohdistettu sijoitustoiminnan nettotuotto	89	124
Vakuutustekninen kate	560	457
Sijoitustoiminnan nettotuotto	397	353
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-146	-181
Muut tuotot ja kulut	46	7
Liikevoitto	858	636

Erittely tuloslaskelmaeriin sisältyvistä toimintokohtaisista liikekuluista

Milj. e	2012	2011
Korvausten hoitokulut (korvauskulut)	-271	-257
Vakuutusten hankintamenot (liikekulut)	-534	-491
Vakuutustoiminnan hallintokulut (liikekulut)	-244	-248
Muuhun vakuutustekniseen toimintaan liittyvät hallintokulut (muut vakuutustekniset kulut)	-30	-27
Sijoitusten hoitokulut (sijoitustoiminnan kulut)	-11	-9
Yhteensä	-1 089	-1 032

8 Vahinkovakuutustoiminnan vakuutuslajiryhmäkohtainen tulos

Milj. e	Tapaturma ja sairaus	Moottoriajoneuvovastuu	Moottoriajoneuvot, muut luokat	Meri, lento ja tavarankuljetus	Palo- ja muu omaisuusvahinko	Vastuu	Luotto ja takaus
Vakuutusmaksutulo vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto							
2012	738	693	1 291	150	1 366	203	3
2011	669	681	1 207	139	1 287	198	3
Vakuutusmaksutuotot vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto							
2012	720	694	1 249	148	1 352	203	2
2011	655	679	1 142	138	1 267	188	3
Korvauskulut, brutto ¹⁾							
2012	-477	-499	-911	-66	-1 006	-96	-1
2011	-449	-521	-852	-65	-998	-100	-1
Liikekulut, brutto ²⁾							
2012	-125	-144	-191	-26	-208	-31	0
2011	-121	-135	-183	-25	-190	-30	0
Jälleenvakuutustoiminnan tulos							
2012	-18	5	-2	-25	-70	-34	0
2011	-11	-1	-1	-15	-40	-19	-
Vakuutustekninen tulos							
2012	100	56	145	31	68	42	1
2011	75	22	107	33	40	39	2

Milj. e	Oikeus- turva	Muut	Ensivakuutus yhteensä	Jälleen- vakuutus	Eliminoinnit	Yhteensä
Vakuutusmaksutulo vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto						
2012	34	117	4 596	109	-6	4 698
2011	32	115	4 329	90	-5	4 414
Vakuutusmaksutuotot vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto						
2012	34	116	4 519	106	-6	4 619
2011	31	116	4 219	94	-5	4 308
Korvauskulut, brutto ¹⁾						
2012	-24	-170	-3 250	-100	0	-3 350
2011	-19	-165	-3 169	-26	-1	-3 196
Liikekulut, brutto ²⁾						
2012	-6	-10	-742	-26	3	-764
2011	-6	-12	-702	-22	6	-718
Jälleenvakuutustoiminnan tulos						
2012	0	99	-46	7	6	-34
2011	-	27	-60	-7	6	-61
Vakuutustekninen tulos						
2012	3	35	481	-13	3	472
2011	6	-35	288	39	6	333

¹⁾ Korvauskuluihin kohdistettu toimintokohtaisia liikekuluja 271 milj. euroa (257).

²⁾ Liikekuluihin sisältyy muita vakuutusteknisiä tuottoja 33 milj. euroa (31) ja muita vakuutusteknisiä kuluja 30 milj. euroa (27).

9 Osakekohtainen tulos

Milj. e	2012	2011
Osakekohtainen tulos		
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	1 404	1 038
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	560	561
Osakekohtainen tulos (EUR/osake)	2,51	1,85

10 Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu IAS 39.9 mukaisiin kategorioihin. Taulukossa on esitetty myös rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät korkotuotot ja -kulut, tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot, arvonalentumistappiot sekä osinkotuotot. Taulukon rahoitusvarat sisältää tase-erät Rahoitusvarat sekä Käteiset varat.

Milj. e	Kp-arvo	2012			
		Korkotuotot/ Korkokulut	Voitot/ tappiot	Arvonal. tappiot	Osinkotuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	168	2	32	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	70	6	3	-	0
Lainat ja muut saamiset	1 142	19	0	-	-
Myytävissä olevat rahoitusvarat	16 511	526	75	-62	112
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	17 891	554	111	-62	112
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	62	-	-	-	-
Muut rahoitusvelat	2 316	-85	10		
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 378	-85	10		

Milj. e	2011				
	Kp-arvo	Korkotuotot/ Korkokulut	Voitot/ tappiot	Arvonl. tappiot	Osinkotuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	179	24	-54	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	206	10	0	-	1
Lainat ja muut saamiset	679	25	-3	-	-
Myytävissä olevat rahoitusvarat	16 254	531	219	-236	93
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	17 318	591	162	-236	94
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	283	-	-		
Muut rahoitusvelat	2 486	-83	1		
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 768	-83	1		

11 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012 Koneet ja kalusto	2011 Koneet ja kalustot
1.1.		
Hankintameno	146	140
Kertyneet poistot	-131	-122
Kirjanpitoarvo 1.1.	16	19
Kirjanpitoarvo 1.1.	16	19
Lisäykset	9	7
Vähennykset	-2	-1
Poistot	-8	-9
Valuuttakurssierot	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	16	16
31.12.		
Hankintameno	154	146
Kertyneet poistot	-138	-131
Kirjanpitoarvo 31.12.	16	16

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012			2011		
	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	4	7	12	4	7	11
Kertyneet poistot	0	-5	-6	0	-5	-5
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	2	6	4	2	5
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	2	6	4	2	5
Lisäykset	-	0	0	-	1	1
Poistot	0	0	-1	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	2	5	4	2	6
31.12.						
Hankintameno	4	8	12	4	7	12
Kertyneet poistot	-1	-6	-6	0	-5	-6
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	2	5	4	2	6

Omistusyhteisö

Milj. e	2012			2011		
	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	2	5	7	2	5	7
Kertyneet poistot	-1	-2	-3	-1	-1	-2
Kirjanpitoarvo 1.1.	1	3	4	1	4	5
Kirjanpitoarvo 1.1.	1	3	4	1	4	5
Lisäykset	-	0	0	-	0	0
Poistot	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	1	3	4	1	3	4
31.12.						
Hankintameno	2	5	7	2	5	7
Kertyneet poistot	-1	-2	-3	-1	-2	-3
Kirjanpitoarvo 31.12.	1	3	4	1	3	4
Milj. e				2012		2011
Konserni yhteensä				26		26

Segmenttien tase-erä koneet ja kalusto sisältää atk-laitteet ja toimistokalusteet.

12 Sijoituskiinteistöt

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
1.1.		
Hankintameno	34	34
Kertyneet poistot	-6	-6
Kertyneet arvonalentumiset	-2	-2
Kirjanpitoarvo 1.1.	26	26
Kirjanpitoarvo 1.1.	26	26
Vähennykset	0	0
Poistot	-1	-1
Arvonalentumistappiot	-1	0
Arvonalentumistappioiden peruutukset	2	1
Valuuttakurssierot	0	1
Muut muutokset	1	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	27	26
31.12.		
Hankintameno	34	34
Kertyneet poistot	-7	-6
Kertyneet arvonalentumiset	0	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	27	26
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	3	3
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	2	1
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	1	1
- yli viiden vuoden kuluttua	0	-
Yhteensä	3	1
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-2	-2
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
Yhteensä	-3	-3
Vahinkovakuutuksen sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	30	23

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
1.1.		
Hankintameno	150	152
Kertyneet poistot	-42	-39
Kertyneet arvonalentumiset	-16	-16
Kirjanpitoarvo 1.1.	92	96
Kirjanpitoarvo 1.1.	92	96
Lisäykset	8	2
Vähennykset	0	-4
Poistot	-3	-3
Arvonalentumistappiot	-2	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	95	92
31.12.		
Hankintameno	158	150
Kertyneet poistot	-45	-42
Kertyneet arvonalentumiset	-17	-16
Kirjanpitoarvo 31.12.	95	92
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	15	15
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	6	7
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	11	10
- yli viiden vuoden kuluttua	3	5
Yhteensä	20	22
Kaudella tuloutetut muuttuvat vuokrat yhteensä	0	0
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-8	-8
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
Yhteensä	-8	-9
Henkivakuutuksen sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	112	105

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
1.1.		
Hankintameno	4	4
Kertyneet poistot	0	0
Kertyneet arvonalentumiset	0	0
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	4
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	4
Vähennykset	0	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	4
31.12.		
Hankintameno	4	4
Kertyneet poistot	0	0
Kertyneet arvonalentumiset	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	4
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	0	0
Omistusyhteisön sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	4	4
Eliminoinnit	-4	-4
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	122	118

Konsernin sijoituskiinteistöjen käyvät arvot arvioitu kokonaisuudessaan itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella.

Segmenttien sijoituskiinteistöjen tilat vuokrataan markkinaehtoisilla, peruuttamattomilla vuokrasopimuksilla. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat toistaiseksi voimassa olevista monivuotisiin sopimuksiin.

13 Aineettomat hyödykkeet

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012		
	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.			
Hankintameno	564	119	682
Kertyneet poistot	-	-102	-102
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	17	580
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	17	580
Valuuttakurssierot	22	1	22
Lisäykset			
Erikseen hankitut	-	6	6
Vähennykset	0	-1	-1
Poistot	-	-2	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	585	21	606
31.12.			
Hankintameno	585	125	710
Kertyneet poistot	-	-104	-104
Kirjanpitoarvo 31.12.	585	21	606

Milj. e	2011		
	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.			
Hankintameno	564	113	677
Kertyneet poistot	-	-100	-100
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	13	577
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	13	577
Valuuttakurssierot	3	0	4
Lisäykset			
Erikseen hankitut	-	5	5
Vähennykset	-4	-	-4
Poistot	-	-2	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	17	580

31.12.			
Hankintameno	564	119	682
Kertyneet poistot	-	-102	-102
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	17	580

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012			2011		
	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	153	40	193	153	36	190
Kertyneet poistot	-	-28	-28	-	-25	-25
Kirjanpitoarvo 1.1.	153	12	165	153	12	165
Kirjanpitoarvo 1.1.	153	12	165	153	12	165
Lisäykset	-	2	2	-	3	3
Poistot	-	-3	-3	-	-3	-3
Kirjanpitoarvo 31.12.	153	11	164	153	12	165
31.12.						
Hankintameno	153	42	195	153	40	193
Kertyneet poistot	-	-31	-31	-	-28	-28
Kirjanpitoarvo 31.12.	153	11	164	153	12	165

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	771	745

Segmenttien muut aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin atk-ohjelmistojen hankinnoista.

Poistot ja arvonalentumiset sisältyvät tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Liikearvojen osalta on suoritettu IAS 36 Omaisuuden arvonalentuminen -standardin tarkoittama arvonalentumistestaus. Testauksien perusteella ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Arvonalentumistestausta varten Sampo määrittelee kerrytettävissä olevan rahamäärän käyttöarvoon perustuen niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvoa on kohdistettu. Sampo on määritellyt tällaisiksi yksiköiksi If-alakonsernin sekä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön (jäljempänä Mandatum Life).

Ifin kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttäen diskontattua rahavirtamallia. Malli pohjautuu historiatietojen lisäksi Sammon johdon parhaisiin arvioihin taloudellisista olosuhteista kuten myyntimääristä, marginaaleista sekä tuotto- ja kustannuskehityksestä. Mandatum Lifen käyttöarvomalli pohjautuu olennaisilta osilta ns. embedded value -malliin, missä olemassa olevien vakuutus sopimusten arvioidut rahavirrat perustuvat johdon hyväksymiin talousarvioihin sekä historiatietoihin mm. vakuutus sopimusten takaisinostoista sekä kuoleman- ja vahinkotapahtumien tiheyksistä. Saadut rahavirrat on diskontattu ennen veroja määritetyllä pääoman painotetulla keskimääräisellä kustannuksella (weighted average cost of capital), joka Ifin osalta on 9,1 % ja Mandatum Lifen osalta 9,5 %.

Johdon hyväksymät If-konsernin rahavirtoja koskevat ennusteet kattavat vuodet 2013 – 2015. Tämän ajanjakson jälkeiset kassavirrat on ekstrapoloitu käyttäen 2 %:n kasvuvauhtia. Niille markkinoille, joilla Mandatum Life toimii, on käytetty 2 %:n kasvuvauhtia vuoden 2012 jälkeisille kausille.

Mandatum Lifen osalta kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää sen kirjanpitoarvon noin 130 miljoonalla eurolla. Käytetyllä laskentatekniikalla esimerkiksi pitkäaikainen, useiden prosenttiyksiköiden lasku vuosittaisissa sijoitustuotoissa voisi johtaa tilanteeseen, jossa kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi sama kuin yksikön kirjanpitoarvo.

If-konsernin osalta tohto katsoo, että mikään jokseenkin mahdollinen muutos käytettyihin keskeisiin oletuksiin ei saisi aikaan sitä, että yksikköjen kirjanpitoarvot ylittäisivät niiden kerrytettävissä olevat rahamäärät.

14 Sijoitukset osakkuusyhtiöissä

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyhtiöt 31.12.2012

Milj. e

Nimi	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo ^{*)}	Omistus-osuus %	Varat / Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio
Nordea Bank Abp	6 687	6 226	21,25	677 420 / 649 204	10 236	3 126
Topdanmark A/S	352	512	25,44	8 291 / 7 612	1 253	178
Autovahinkokeskus Oy	3		35,54	9 / 1	8	1
Consulting AB Lennemark & Andersson	1		21,98	16 / 1	16	1
Urzus Group AS	3		28,57	4 / -6	4	-6
Svithun Assuranse AS (Norway)	1		33	2 / 0	2	0
Watercircles Skandinavia AS (Norway)	2		27,68	3 / -4	3	-4

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyhtiöt 31.12.2011

Milj. e

Nimi	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo ^{*)}	Omistus-osuus %	Varat / Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio
Nordea Bank Abp	6 253	5 141	21,26	716 204 / 690 084	9 501	2 634
Topdanmark A/S	329	379	23,59	8 033 / 7 397	1 106	93
Autovahinkokeskus Oy	3		35,54	9 / 1	7	1

Muut osakkuusyhtiöt ^{**)}

Milj. e

Nimi	Varat / Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio
Consulting AB Lennemark & Andersson	11 / 7	15	1
Urzus Group AS	10 / 3	5	-1
Besure Forsikring Skandinavia AS	3 / 0	0	-1

^{*)} Julkisen hintanoteerauksen mukainen arvo^{**)} Jätetty yhdistelemättä, koska yhdistelemisellä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Muutokset sijoituksissa osakkuusyhtiöihin

Milj. e	2012	2011
Osuudet 1.1.	6 593	5 699
Osuus kauden tuloksesta	700	540
Lisäykset	3	583
Vähennykset	-224	-250
Muutokset osakkuusyhtiön omassa pääomassa	-21	18
Muuntoerot	-1	2
Osuudet 31.12.	7 049	6 593

Osakkuusyhtiöiden kirjanpitoarvoon sisältyy liikearvoa 1 100 milj. e (1 094), josta Nordean osuus 978 milj. e (976).

Sammon omistus Nordeassa

Nordea on kansainvälinen pankki, jolla on johtava asema suuryrityspalveluissa sekä vähittäispankki- ja private banking -toiminnassa. Nordealla on noin 1 400 konttoria, puhelinpalvelu kaikissa Pohjoismaissa sekä verkkopankki. Konsernilla on myös Pohjoismaiden ja Itämeren alueen laajin jakeluverkosto, johon kuuluu yli 260 konttoria Venäjällä, Puolassa, Liettuassa, Latviassa ja Virossa.

Nordea on yhdistelty Sammon konsernitilinpäätökseen osakkuusyhtymänä 31.12.2009 alkaen, jolloin omistusosuus oli 20,05 %. Tilikaudella 2012 omistusosuus oli 21,25 %:ia ja hankintaan sisältyvä liikearvo 978 milj. e.

Sammon osuus Nordean tuloksesta jakautui seuraavasti 31.12.2012:

Milj. e	2012
Osuus Nordean tilikauden tuloksesta	664
Poisto asiakassuhteista	-35
Laskennallisen veron muutos (sis. Ruotsin veroprosentin alenemisen 22 %:iin vaikutuksen laskennalliseen verovelkaan)	25
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	653

Vuoden 2012 lopussa Nordean markkina-arvo alitti sen kirjanpitoarvon Sampo-konsernissa. Tästä johtuen Sampo toteutti IAS 36 Omaisuuden arvonalentuminen -standardin mukaisen arvonalentumistestauksen, jossa Nordeasta kerrytettävissä olevaa rahamäärää verrattiin sen kirjanpitoarvoon Sampo-konsernissa. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritettiin käyttäen diskontattua rahavirtamallia, jossa rahavirrat pohjautuivat Nordeasta saatavaan julkiseen informaatioon sekä Sammon niistä tekemiin arvioihin Nordean tulevaisuudesta. Testauksen perusteella kerrytettävissä oleva rahamäärä ylitti Nordean kirjanpitoarvon, eikä omistuksesta kirjattu arvonalentumista.

15 Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat koostuvat sijoituksista johdannaissopimuksiin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista, lainoista ja muista saamisista sekä myytävissä olevista rahoitusvaroista. Omistusyhteisösegmentti sisältää lisäksi sijoitukset tytäryhtiöosakkeisiin.

Johdannaissopimuksia konsernissa voidaan tehdä sekä kaupankäynti- että suojaamistarkoituksessa. Käytettäviä instrumentteja ovat valuutta-, korko- ja osakejohdannaiset. Vahinkovakuutustoiminnassa on tilikaudella sovellettu käyvän arvon suojausta. Henkivakuutustoiminnassa on käytetty sekä käyvän arvon että rahavirran suojausta.

Milj. e	2012	2011
Vahinkovakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	49	114
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	22	155
Lainat ja muut saamiset	85	83
Myytävissä olevat rahoitusvarat	11 045	10 402
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	11 200	10 754
Henkivakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	60	36
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	48	51
Lainat ja muut saamiset	23	23
Myytävissä olevat rahoitusvarat	5 138	5 058
Henkivakuutustoiminta yhteensä	5 269	5 168
Omistusyhteisö		
Johdannaissopimukset	59	29
Lainat ja muut saamiset	1	1
Myytävissä olevat rahoitusvarat	599	1 066
Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisö yhteensä	3 028	3 465
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 641	-2 642
Konserni yhteensä	16 857	16 745

Vahinkovakuutustoiminta

Johdannaissopimukset

Milj. e	Kohde- et. nimell. arvo	2012		Kohde- et. nimell. arvo	2011	
		Käypä arvo			Käypä arvo	
		Saamiset	Velat		Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	50	0	1	162	19	16
Pörssijohdannaiset						
Korkofutuurit	163	2	-	393	0	-
Korkojohdannaiset yhteensä	213	2	1	555	19	16
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	2 173	37	36	11 749	94	185
Valuuttaoptiot, ostetut ja myydyt	-	-	-	211	2	2
Valuuttajohdannaiset yhteensä	2 173	37	36	11 961	95	186
Osakejohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Osake- ja osakeindeksiopiot	0	0	-	0	0	-
Vahinkovakuutuksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	2 386	40	37	12 516	114	202
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käypää arvoa suojaavat						
Valuuttatermiinit	372	9	1	277	-	0
Vahinkovakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä	2 759	49	38	12 793	114	202

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2012	2011
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisysteisöjen liikkeeseenlaskemat	3	33
Pankkien liikkeeseen laskemat	16	89
Muut saamistodistukset	1	33
Saamistodistukset yhteensä	19	155
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	2	0
Muut	-	-
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2	0
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	22	155
Lainat ja muut saamiset		
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Muut	83	82
Lainat ja muut saamiset yhteensä	85	83
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisysteisöjen liikkeeseenlaskemat	152	258
Pankkien liikkeeseen laskemat	3 729	2 967
Muut saamistodistukset	5 794	5 888
Saamistodistukset yhteensä	9 675	9 113
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	1 240	1 145
Muut	130	144
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1 370	1 289
Myytavissä olevat rahoitusvarat yhteensä	11 045	10 402
Vahinkovakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 323 milj. euroa (330).		
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	11 200	10 754

Henkivakuutustoiminta

Johdannaissopimukset

Milj. e	Kohde- et. nimell. arvo	2012		Kohde- et. nimell. arvo	2011	
		Käypä arvo			Käypä arvo	
		Saamiset	Velat		Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	778	19	2	1750	21	-
Luottoriskinvaihtosopimukset	531	0	2	558	10	0
Yhteensä	1 309	19	3	2 308	31	0
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	1149	17	2	708	2	24
OTC-valuuttaoptiot ostetut ja myytyt	99	1	0	203	1	1
Valuuttajohdannaiset yhteensä	1 248	17	2	912	3	25
Osakejohdannaiset						
Pörssijohdannaiset						
Osake- ja osakeindeksiopiot	-	-	-	29	0	0
Henkivakuutuksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	2 556	37	5	3 248	35	25
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käypää arvoa suojaavat						
Valuuttatermiinit	575	23	-	430	-	38
Koronvaihtosopimukset	-	-	-	33	-	1
Käypää arvoa suojaavat yhteensä	575	23	-	463	0	38
Rahavirtoja suojaavat						
Koronvaihtosopimukset	9	0	-	47	2	-
Henkivakuutuksen suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	584	23	-	510	2	38
Henkivakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä	3 141	60	5	3 758	36	64

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojausta käytetään suojaamaan osaa myytävissä olevien rahoitusvarojen valuuttariskistä sekä korkoriskistä. Suojaussuhteen ulkopuolelle on jätetty valuuttariskiä suojaattaessa termiinisopimusten korkoelementti ja korkoriskiä suojaattaessa luottoriskin osuus koroista.

Käyvän arvon suojausluokittelujen valuuttajohdannaisten nettotulos oli 12 (-11) milj. euroa. Suojattavasta riskistä johtuva nettotulos myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta oli -11 (11) milj. euroa.

Korkoriskin käyvänarvon suojaus todettiin tehottomaksi ensimmäisellä kvarttaalilla ja suojauslaskenta lopetettiin. Suojauksen tulos 1 milj. euroa jaksotetaan tulokseen efektiivisen koron menetelmällä suojattujen joukkovelkakirjalainojen n. 3 vuoden jäljellä olevalla juoksuajalla. Edellisellä tilikaudella suojaaviksi luokiteltujen koronvaihtosopimusten nettotappiot olivat -2 milj. euroa ja suojattavasta riskistä johtuvat nettovoitot myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta olivat 2 milj. euroa.

Rahavirtojen suojaus

Rahavirtasuojauksia on käytetty suojaamaan vaihtuvakorkoisiin varoihin liittyviä korkomaksuja. Suojatut kassavirrat ovat korkomaksuja euromääräisistä joukkovelkakirjalainoista. Suojaussuhteen tehokkuutta arvioidaan etukäteen arvioimalla suojausinstrumenttien ja suojausten kohteiden olennaisia ehtoja. Tehokkuustestaus suoritetaan jälkikäteen käyttämällä hypoteettisen koronvaihtosopimuksen menetelmää.

Omaan pääomaan kirjattujen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutoksesta johtuvien voittojen kokonaismäärä oli vuoden lopussa 0 (2) milj. euroa. Nämä voitot kirjataan tuloslaskelmaan, kun suojauksen kohde vaikuttaa tuloslaskelmaan. Alla oleva taulukko kuvaa kausia, joiden aikana rahavirtojen odotetaan toteutuvan ja milloin niiden odotetaan vaikuttavan voittoon tai tappioon. Rahavirran suojauksista johtuva tehottomuus kirjataan tuloslaskelmaan.

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2012	2011
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	12	11
Pankkien liikkeeseen laskemat	35	39
Saamistodistukset yhteensä	47	50
Listatut osakkeet ja osuudet	1	1
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	48	51
Lainat ja muut saamiset		
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Lainat	22	22
Lainat ja muut saamiset yhteensä	23	23

Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	12	11
Pankkien liikkeeseen laskemat	1 066	1 150
Muut saamistodistukset	1 708	1 671
Saamistodistukset yhteensä	2 786	2 832
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	1 561	1 451
Muut	792	775
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2 353	2 226
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä	5 138	5 058
Henkivakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 29 milj. euroa (173).		
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	5 269	5 168

Myytävissä olevat rahoitusvarat / Saamistodistukset: Myytävissä olevista rahoitusmarkkinavälineistä on joukkovelkakirjalainasijoituksia 2 381 milj. euroa (2 494) ja rahamarkkinasijoituksia 405 milj. euroa (338).

Myytävissä olevat rahoitusvarat / Osakkeet ja osuudet: Julkisesti noteeratuista myytävissä olevista osakkeista 589 miljoonaa (635) on pörssiosakkeita. Muihin kuin julkisesti noteerattuihin myytävissä oleviin osakkeisiin sisältyy pääomarahastosijoituksia 752 milj. euroa (692).

Omistusyhteisö

Johdannaissopimukset

Milj. e	Kohde- et. nimell. arvo	2012		2011	
		Käypä arvo Saamiset	Velat	Käypä arvo Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset					
Korkojohdannaiset					
OTC-johdannaiset					
Koronvaihtosopimukset	800	42	-	1 050	16
Luottoriskinvaihtosopimukset	20	1	-	20	0
Korkojohdannaiset yhteensä	820	43	-	1 070	16

Osakejohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Osake- ja osakeindeksiopiot	90	16	19	80	13	17
Omistusyhteisön johdannaissopimukset yhteensä	910	59	19	1 150	29	17

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2012	2011
Lainat ja muut saamiset		
Talletukset	1	1
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Pankkien liikkeeseenlaskemat	100	809
Muut saamistodistukset	475	223
Saamistodistukset yhteensä	575	1 032
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	1	-
Muut	24	34
Osakkeet ja osuudet yhteensä	24	34
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä	599	1 066
Omistusyhteisön myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 0 milj. euroa (0).		
Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisön rahoitusvarat yhteensä	3 028	3 465
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 641	-2 642
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	16 856	16 745

16 Käyvät arvot

Milj. e	2012		2011	
	Käypä arvo	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Kirjanpito-arvo
Konsernin rahoitusvarat				
Rahoitusvarat	16 858	16 857	16 747	16 745
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	3 834	3 834	3 053	3 053
Muut varat	9	9	10	10
Käteiset varat	1 029	1 034	572	572
Yhteensä	21 730	21 734	20 383	20 381
Konsernin rahoitusvelat				
Rahoitusvelat	2 485	2 378	2 775	2 768
Muut velat	4	4	2	2
Yhteensä	2 489	2 382	2 777	2 771

Taulukossa esitetään rahoitusvarojen ja –velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot tase-erittäin. Käypien arvojen arviointiperiaatteet esitetään tilinpäätösperiaatteissa.

Sijoitusarvopapereiden käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja. Jos noteerattua hintaa aktiivisilta markkinoilta ei ole saatavissa, käypä arvo arvioidaan diskontattujen rahavirtojen perusteella. Diskonttokorko saadaan markkinoilta saatavalta korkokäyrältä.

Johdannaissopimusten käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja, rahavirtojen diskonttausmenetelmää tai optiohinnoittelumalleja.

Lainojen ja muiden vastaavien rahoitusinstrumenttien, joilla ei ole hintanoteerausta toimivilla markkinoilla, käypä arvo määritellään diskontattujen rahavirtojen perusteella käyttäen markkinoilla noteerattavia korkoja. Markkinoilta saatavaa korkokäyrää oikaistaan rahoitusinstrumenttien muiden osatekijöiden, esim. luottoriskin perusteella.

Lyhytaikaisten korottomien saamisten ja velkojen käypänä arvona käytetään kirjanpitoarvoa.

Käyvät arvot ovat ns. puhtaita arvoja, joissa ei ole mukana siirtyvien korkojen osuutta.

17 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia

Suurin osa Sampo-konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon. Näiden arvostus perustuu joko julkisiin hintanoteerauksiin tai arvostuksiin, jotka perustuvat saatavilla olevaan markkinainformaatioon. Mikäli näitä ei ole ollut käytettävissä, pienelle osalle instrumenteista on määritetty arvo muita menetelmiä käyttäen.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on liitetiedoissa ryhmitelty kolmeen hierarkiatasoon perustuen mm. siihen, ovatko markkinat, joilla instrumentilla käydään kauppaa, toimivat tai ovatko arvostustekniikoissa käytettävät syöttötiedot objektiivisesti todennettavissa.

Tasolla 1 instrumentin arvostus perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuun hintaan, jota käytetään täysin samanlaisten rahoitusvarojen tai -velkojen arvostuksessa.

Tasolla 2 instrumentin arvostuksessa käytetään syöttötietoina lisäksi muita todennettavissa olevia kuin toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja joko suoraan tai niistä johdettuna käyttäen arvostustekniikoita.

Tasolla 3 arvostus perustuu muihin kuin todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2012				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	2	62	-	64
Muut korkojohdannaiset	-	2	-	2
Valuuttajohdannaiset	-	87	-	87
Osakejohdannaiset	-	16	-	16
	2	16	-	168
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	3	-	-	3
Saamistodistukset	-	66	-	66
	3	66	-	70
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	239	67	14	320
Saamistodistukset	-	808	17	826
Johdannaissopimukset	1 821	520	50	2 390
Rahastot	-	16	-	16
	2 060	1 412	81	3 553

Myytävissä olevat rahoitusvarat *)				
Osakkeet ja osuudet	1 535	-	69	1 603
Saamistodistukset	253	12 439	73	12 764
Rahastot	1 131	118	894	2 143
	2 918	12 557	1 036	16 511
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	4 984	14 051	1 117	20 301
RAHOITUSVELAT 31.12.2012				
Johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	-	4	-	4
Valuuttajohdannaiset	-	39	0	39
Osakejohdannaiset	-	-	19	19
Muut johdannaiset	-	-	-	0
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	0	43	19	62

*) Saamistodistuksia on tilikauden aikana siirretty tasolta 1 tasolle 2 n. 7 milj. euroa. Rahastoista on siirretty tasolta 2 tasolle 1 n. 34 milj. euroa.

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2011				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	67	-	67
Valuuttajohdannaiset	-	98	-	98
Osakejohdannaiset	0	13	-	13
	0	13	-	179
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	1	-	-	1
Saamistodistukset	31	174	-	205
	32	174	-	206
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	150	1	0	151
Saamistodistukset	4	566	0	570
Johdannaissopimukset	0	2	-	2
Rahastot	1 458	519	62	2 039
	1 612	1 087	63	2 762

Myytävikissä olevat rahoitusvarat

Osakkeet ja osuudet	1 394	-	71	1 465
Saamistodistukset	317	12 290	99	12 706
Rahastot	1 053	127	905	2 084
	2 764	12 417	1 074	16 254
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	4 409	13 690	1 137	19 401

RAHOITUSVELAT 31.12.2011**Johdannaissopimukset**

Koronvaihtosopimukset	-	1	-	1
Valuuttajohdannaiset	-	265	-	265
Osakejohdannaiset	-	17	-	17
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	-	282	-	282

Käypien arvojen herkkyyshanalyysi

Rahoitusvarojen ja -velkojen herkkyyttä valuuttakurssimuutoksille tarkastellaan liiketoiminta-alueittain eri kotivaluuttojen vuoksi. Vahinkovakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön heikkeneminen kotivaluuttaa (SEK) vastaan lisäisi tulosta 15 (9) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 11 (1) milj. euroa. Henkivakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan lisäisi tulosta 52 (20) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 64 (60) milj. euroa. Omistusyhteisössä kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan ei vaikuttaisi tulokseen, mutta vähentäisi omaa pääomaa 3 (2) milj. euroa. Konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen herkkyyshanalyysi eri markkinariskiskenaarioissa on esitetty alla. Vaikutukset kuvaavat yksittäisessä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta instrumenttien käypään arvoon 31.12.2012. Herkkyysharkastelut sisältävät johdannaissopimusten vaikutukset. Kaikki herkkyyshanalyysit on laskettu ennen veroja.

Sampo Oyj:n velkarahoituksen vaikutusta ei ole sisällytetty laskelmiin.

		Korko	Osake	Muut sijoitukset
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
Vaikutus tulokseen	-62	39	0	-4
Vaikutus suoraan omaan pääomaan	171	-166	-569	-176
Kokonaisvaikutus	109	-127	-569	-180

18 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot yht.	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitus- varoista 31.12.2012
RAHOITUSVARAT 2012								
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	0	-	-	-	-	-	0	-
	0	0	-	-	0	0	0	0
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	0	0	-	19	-6	-	13	0
Saamistodistukset	0	1	-	17	0	-	17	1
Rahastot	62	2	-	31	-45	0	50	2
	63	2	0	66	-50	0	81	3
Myytävissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	72	0	1	2	-6	-	69	-1
Saamistodistukset	99	17	-16	4	-31	-	73	15
Rahastot	904	4	13	168	-196	-	894	12
	1 074	21	-2	174	-232	-	1 035	25
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	1 137	23	-2	240	-282	0	1 117	28

Milj. e	2012		
	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	23	5	29
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisällyvistä varoista	23	5	28

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot yht.	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitus- varoista 31.12.2011
---------	------	---	---	-------	---------	--	--------	---

RAHOITUSVARAT 2011

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat

Saamistodistukset	18	8	-	-	-26	-	0	-
-------------------	----	---	---	---	-----	---	---	---

Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat

Osakkeet ja osuudet	0	-	-	0	-	-	0	-
Saamistodistukset	0	-1	-	-	0	1	0	-1
Rahastot	57	2	-	22	-19	-	62	2
	58	1	0	22	-19	1	63	1

Myytävässä olevat rahoitusvarat

Osakkeet ja osuudet	77	3	12	1	-22	0	72	-5
Saamistodistukset	111	24	12	50	-96	-3	99	24
Rahastot	742	14	33	250	-134	0	904	12
	930	41	57	302	-252	-3	1074	31

Käypään arvoon arvostettavat yhteensä

	1005	50	57	324	-297	-2	1137	32
--	-------------	-----------	-----------	------------	-------------	-----------	-------------	-----------

	2011		Yhteensä
	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	35	15	50
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisällyvistä varoista	25	8	32

19 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen herkkyysoanalyysi

Milj. e	2012		2011	
	Kirjanpito- arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)	Kirjanpito- arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)
Rahoitusvarat				
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	69	-14	71	-14
Saamistodistukset	73	-3	99	-4
Rahastot	894	-163	905	-166
Yhteensä	1 036	-180	1 074	-185

Korkoinstrumenttien osalta rahoitusvarojen arvoa on testattu olettamalla korkotason nousevan 1 prosenttiyksiköllä kaikissa maturiteeteissa. Muiden omaisuuslajien osalta on oletettu hintojen laskevan 20 prosenttia. Sampo-konserni ei kannata sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä sijoitusriskejä, joten niiden osalta vaikutuksia ei ole esitetty. Edellä esitettyjen vaihtoehtoisten oletusten perusteella mahdollinen korkotason muutos aiheuttaisi saamistodistusten osalta 3 milj. euron (4) ja muiden instrumenttien mahdollinen hinnan alentuminen 177 milj. euron (181) arvostustappion konsernin muussa laajassa tuloksessa. Jokseenkin mahdollinen tulosvaikutus olisi näin konsernin omaan pääomaan suhteutettuna 1,8 prosenttia (2,1).

20 Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Valtioiden liikkeeseenlaskemat	34	32
Pankkien liikkeeseenlaskemat sijoitustodistukset	207	137
Muut saamistodistukset	585	401
Yhteensä	826	570
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	2 702	2 181
Muut	9	8
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2 711	2 190
Lainat ja muut saamiset	281	291
Muut rahoitusvarat	16	2
Henkivakuutustoiminnan sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	3 834	3 053

Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevien osakkeiden ja osuuksien alkuperäinen hankintameno on 2 460 milj. euroa (2 157) ja saamistodistusten 776 milj. eur (556).

21 Laskennalliset verosaamiset ja verovelat

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2012 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	19	0	0	0	18
Käyvän arvon muutokset	0	0	0	0	0
Eläkevelvoitteet	37	-7	0	1	31
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	29	-28	2	2	5
Yhteensä	85	-36	2	3	54
Laskennallisten verojen netotus					-10
Laskennalliset verosaamiset taseessa					44
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	356	-29	0	11	337
Käyvän arvon muutokset	107	-2	92	-1	197
Muut veronalaiset tilapäiset erot	28	-10	0	1	18
Yhteensä	491	-41	92	10	552
Laskennallisten verojen netotus					-10
Laskennalliset verovelat taseessa					542

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2011 aikana

Milj. e	11.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	20	0	-2	0	19
Käyvän arvon muutokset	0	0	0	0	0
Eläkevelvoitteet	38	-2	0	0	37
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	16	-1	0	0	15
Yhteensä	75	-3	-2	0	71
Laskennallisten verojen netotus					-7
Laskennalliset verosaamiset taseessa					64
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	377	-22	0	1	356
Käyvän arvon muutokset	249	-2	-141	0	107
Muut veronalaiset tilapäiset erot	20	-2	0	0	18
Yhteensä	647	-27	-141	2	481
Laskennallisten verojen netotus					-7
Laskennalliset verovelat taseessa					474

Sampo Oyj:ssä on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 22 milj. euroa. Ensimmäiset tappiot vanhenevat vuonna 2021.

Henkivakuustoiminnassa on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 4 milj. euroa.

22 Verot

Milj. e	2012	2011
Tulos ennen veroja	1 616	1 228
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla	-396	-319
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	-11	0
Verovapaat tulot	4	69
Vähennyskelvottomat kulut	-4	-4
Konserniyhdistelyt ja eliminoinnit	183	73
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	-6	-17
Verokannan muutokset	16	7
Verot aikaisemmilta tilikausilta	1	2
Konsernin verot yhteensä	-212	-189

23 Tulosvaikutteisesti kirjatut laajan tuloksen muut erät

Milj. e	2012	2011
Muut laajan tuloksen erät:		
Muuntoerot	48	6
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Tilikauden voitot/tappiot	540	-559
Luokittelun muutoksista johtuvat oikaisut	-31	40
Rahavirtasuojaukset		
Tilikauden voitot/tappiot	-1	-2
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	9	23
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-114	141
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	451	-352

24 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät tiedot

Milj. e	2012			2011		
	Ennen veroja	Verovai- kutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Verovai- kutus	Verojen jälkeen
Muuntoerot	48	-	48	6	-	6
Myytavissä olevat rahoitusvarat	509	-114	395	-520	140	-379
Rahavirtasuojaukset	-1	0	-1	-2	1	-2
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	9	-	9	23	-	23
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	556	-114	451	-516	141	-352

25 Muut varat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Korot	126	131
Saamiset ensivakuutustoiminnasta	1 098	1 014
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	79	67
Kauppahintasaamiset	3	2
Vakuutusten aktivoituneet hankintamenot ¹⁾	172	157
Potilasvakuutuksiin liittyvät varat	56	55
Muut	57	54
Vahinkovakuutustoiminnan muut varat yhteensä	1 592	1 479

Muista varoista pitkäaikaisten osuus on 55 milj. euroa (57).

Erä Muut koostuu mm. vuokratalletuksista, palkka- ja matkaennakoista sekä haltuun otetuista vahinkotavaroista.

¹⁾ Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos tilikaudella

Milj. e	2012	2011
1.1.	157	139
Nettomuutos tilikauden aikana	10	17
Valuuttakurssierot	5	1
31.12.	172	157

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Korot	45	54
Saamiset vakuutusentajilta	6	5
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	0	0
Kauppahintasaamiset	6	5
Verot	19	0
Johdannaiskaupan vakuudet	6	40
Muut	27	29
Henkivakuutustoiminnan muut varat yhteensä	109	133

Erä Muut koostuu mm. etukäteen maksetuista eläkkeistä ja saamisista yhteistoimintayhtiöiltä.

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Korot	36	51
Muut	5	8
Omistusyhteisön muut varat yhteensä	41	59

Erä Muut sisältää mm. omaisuudenhoidon palveluveloitussaamiset.

Segmenttien väliset eliminoinnit	-13	-12
----------------------------------	-----	-----

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	1 729	1 659

26 Käteiset varat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Kassa	145	225
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	261	166
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	407	390

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Kassa	55	93
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	99	-
Henkivakuutustoiminta yhteensä	154	93

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Kassa	200	89
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	273	-
Omistusyhteisö yhteensä	473	89
Konserni yhteensä	1 034	572

27 Velat vakuutus- ja sijoitusopimuksista

Vahinkovakuutustoiminta

Vakuutussopimusvelkojen muutos

Milj. e	2012			2011		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Vakuutusmaksuvastuu						
1.1.	1 972	53	1 919	1 845	53	1 792
Valuuttakurssierot	56	1	57	20	1	20
Vastuuvelan muutos	79	1	81	106	-1	107
31.12.	2 107	55	2 053	1 972	53	1 919

Milj. e	2012			2011		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
1.1.	7 576	476	7 100	7 494	457	7 037
Myydyt vakuutusomistukset	-1	0	-1	-	-	-
Valuuttakurssierot	199	12	187	34	5	29
Vastuuvelan muutos	-27	35	-62	48	14	34
31.12.	7 747	522	7 225	7 576	476	7 100

Vakuutussopimusvelkojen jakautuminen

Milj. e	2012	2011
Vakuutusmaksuvastuu	2 107	1 972
Korvausvastuu	7 747	7 576
Tunnetut vahingot	2 050	2 037
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	3 573	3 485
Korvausten hoitokulut	275	269
Eläkemuotoiset korvaukset	1 849	1 785
Vahinkovakuutustoiminnan velat vakuutussopimuksista yhteensä	9 854	9 547

Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	55	53
Korvausvastuu	522	476
Tunnetut vahingot	401	328
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	121	148
Yhteensä	577	528

Koska vahinkovakuutustoiminta on alttiina useiden valuuttakurssien vaihtelulle, voi taseen lukujen vertailu eri vuosien välillä olla harhaanjohtavaa.

Korvauskulujen kehitys

Alla olevissa taulukoissa esitetään vahinkomenojen kehityssuunta eri vuosina. Taulukkojen ylemmästä osasta käy ilmi, miten arviot vahinkomenojen kokonaismäärästä per vahinkovuosi muuttuvat vuosittain. Taulukkojen alemmasta osasta käy ilmi, kuinka suuri osuus näistä sisältyy taseeseen.

Lisätietoa vahinkovakuutustoiminnan vakuutusveloista löytyy tilinpäätöksen Riskienhallinta -osiosta.

Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Arvioidut korvauskulut

Milj. e	< 2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	5 181	2 665	2 604	2 774	2 789	2 853	3 015	3 026	3 149	3 231	3 251	
1 vuoden kuluttua	5 414	2 622	2 567	2 715	2 774	2 851	2 967	2 973	3 191	3 359		
2 vuoden kuluttua	5 515	2 537	2 501	2 659	2 744	2 814	2 904	2 940	3 134			
3 vuoden kuluttua	5 599	2 527	2 495	2 630	2 739	2 778	2 874	2 894				
4 vuoden kuluttua	5 698	2 507	2 477	2 595	2 696	2 730	2 847					
5 vuoden kuluttua	5 738	2 488	2 449	2 558	2 644	2 702						
6 vuoden kuluttua	5 741	2 475	2 406	2 501	2 610							
7 vuoden kuluttua	5 831	2 488	2 369	2 475								
8 vuoden kuluttua	5 930	2 463	2 329									
9 vuoden kuluttua	5 993	2 439										
10 vuoden kuluttua	5 998											
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	5 998	2 439	2 329	2 475	2 610	2 702	2 847	2 894	3 134	3 359	3 251	34 039
Kokonaan maksetut	3 630	2 202	2 078	2 208	2 314	2 352	2 419	2 439	2 602	2 617	1 720	26 581
Taseeseen sisältyvä velka	2 368	237	251	267	296	350	428	455	533	742	1 531	7 458
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 325	67	51	66	68	67	64	54	51	27	9	1 849
Muu velka												14
Velka korvausten hoitokuluista												275
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka												7 747

Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen

Arvioidut korvauskulut

Milj. e	< 2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	4 549	2 539	2 529	2 622	2 675	2 750	2 887	2 901	2 991	3 052	3 041	
1 vuoden kuluttua	4 769	2 487	2 491	2 556	2 649	2 741	2 853	2 866	3 040	3 132		
2 vuoden kuluttua	4 875	2 408	2 426	2 499	2 618	2 714	2 794	2 832	2 997			
3 vuoden kuluttua	4 938	2 397	2 419	2 478	2 621	2 679	2 765	2 801				
4 vuoden kuluttua	5 021	2 376	2 405	2 445	2 580	2 633	2 742					
5 vuoden kuluttua	5 053	2 358	2 376	2 408	2 534	2 606						
6 vuoden kuluttua	5 052	2 346	2 333	2 366	2 502							
7 vuoden kuluttua	5 090	2 359	2 299	2 341								
8 vuoden kuluttua	5 207	2 339	2 260									
9 vuoden kuluttua	5 267	2 321										
10 vuoden kuluttua	5 282											
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaisuudesta	5 282	2 321	2 260	2 341	2 502	2 606	2 742	2 801	2 997	3 132	3 041	32 025
Kokonaan maksetut	2 991	2 097	2 022	2 084	2 217	2 272	2 324	2 368	2 537	2 488	1 688	25 089
Taseeseen sisältyvä velka	2 291	224	238	257	285	334	418	434	459	4 939	7 587	6 936
Edelliseen sisältyvä velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 325	67	51	66	68	67	64	54	51	27	9	1 849
Muu velka												14
Velka korvausten hoitokuluista												275
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka												7 225

Henkivakuutustoiminta

Muiden kuin sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2012	4 242	7	4 249
Maksut	172	0	172
Korvaukset	-425	-1	-426
Kuormitustulo	-38	0	-38
Laskuperustekorko	148	0	148
Asiakashyvitykset	3	0	3
Muut	-37	-1	-38
31.12.2012	4 065	6	4 071
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	0	-3
Velka 31.12.2012, netto	4 062	6	4 067

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2011	4 388	22	4 410
Maksut	204	1	206
Korvaukset	-438	-17	-455
Kuormitustulo	-37	0	-37
Laskuperustekorko	153	0	153
Asiakashyvitykset	6	0	6
Muut	-34	0	-34
31.12.2011	4 242	7	4 249
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	0	-3
Velka 31.12.2011, netto	4 239	7	4 245

Sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2012	2 216	838	3 054
Maksut	421	389	810
Korvaukset	-165	-123	-289
Kuormitustulo	-32	-14	-46
Muut	225	79	303
31.12.2012	2 665	1 168	3 833
1.1.2011	2 381	743	3 124
Maksut	339	310	649
Korvaukset	-196	-157	-354
Kuormitustulo	-31	-12	-43
Muut	-277	-44	-321
31.12.2011	2 216	838	3 054

Vuoden alun ja lopun velka sisältää tulevien lisäetujen vastuun sekä korkotäydennysten vaikutuksen. Laskelma perustuu eriin ennen jälleenvakuuttajien osuutta. Tarkempi erittely veloista löytyy konsernin Riskienhallinta -osiosta.

Milj. e	2012	2011
Vakuutus sopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	2 090	2 219
Korvausvastuu	1 972	2 020
Velka muista vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksuvastuu	0	0
Korvausvastuu	1	0
Yhteensä	4 063	4 240
Jälleenvakuutus sopimukset		
Vakuutusmaksuvastuu	1	1
Korvausvastuu	1	1
Yhteensä	2	2
Vakuutus sopimukset yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 091	2 220
Korvausvastuu	1 975	2 022
Yhteensä	4 065	4 242

Sijoitussopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	6	7
Velka vakuutus- ja sijoitussopimuksista yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 096	2 227
Korvausvastuu	1 975	2 022
Henkivakuutustoiminnan velka vakuutus- ja sijoitussopimuksista yhteensä	4 071	4 249
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	0	0
Korvausvastuu	-3	-3
Yhteensä	-3	-3

Sijoitussopimuksissa ei ole korvausvastuuta.

Vastuuvelan riittävyyslaskelmasta ei aiheudu lisävaateita.

Sijoitussopimuksiin, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon tai joihin sisältyy oikeus vaihtaa sopimukseen, johon sisältyy yllä mainittu piirre, on sovellettu IFRS 4 Vakuutussopimukset standardin sallimaa helpotusta. Tällaiset sijoitussopimukset on arvostettu vakuutussopimusten tavoin.

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	13 925	13 796

28 Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Sijoitussidonnaiset vakuutussopimukset	2 665	2 216
Sijoitussidonnaiset sijoitussopimukset	1 168	838
Yhteensä	3 833	3 054
Segmenttien väliset eliminoinnit	-1	-

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	3 832	3 054

29 Rahoitusvelat

Segmenttien rahoitusvelat pitävät sisällään velat johdannaissopimuksista, liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e		2012	2011
Johdannaissopimukset (liite 15)		38	202
Velat, joilla on huonompi etuoikeus			
Pääomalainat			
Euromääräiset lainat			
	Maturiteetti		
Pääomalaina, 2002 (nimellisarvo 65 meur)	20 vuotta	66	68
Pääomalaina, 2005 (nimellisarvo 150 meur)	ikuinen	149	149
Pääomalaina, 2011 (nimellisarvo 110 meur)	30 vuotta	109	109
Velat, joilla huonompi etuoikeus yhteensä		324	217
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä		362	419

Lainoille maksetaan ensimmäiseltä 10 vuodelta kiinteää korkoa, jonka jälkeen ne muuttuvat vaihtuvakorkoisiksi. Samassa yhteydessä voidaan myös suorittaa lainojen takaisinmaksu. Lainojen tarkoitus on turvata vakavaraisuutta ja ne sekä niiden ehdot ovat asianmukaisten viranomaisten hyväksymiä. Lainat käytetään solvenssitarkoituksiin.

Vuoden 2002 pääomalaina suunnattiin lfin aikaisemmille omistajille heidän omistuksiansa suhteessa. Vuoden 2011 laina on kokonaisuudessaan Sammon salkussa.

Vuosien 2005 ja 2011 pääomalainat on listattu Luxemburgin pörssissä.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e		2012	2011
Johdannaissopimukset (liite 15)		5	64
Velat, joilla on huonompi etuoikeus			
Pääomalainat		100	100
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä		105	164

Mandatum Life laski vuonna 2002 liikkeelle pääomalainamuotoisen nimellisarvoltaan 100 milj. euron lainan. Laina on vaihtuvakorkoinen ja eräpäivätön. Korkoa voidaan maksaa vain jakokelpoisista omista varoista. Laina voidaan maksaa takaisin ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla ja aikaisintaan vuonna 2012 tai kunakin seuraavana vuonna koronmaksupäivänä. Pääomalaina on kokonaisuudessaan Sampo Oyj:n salkussa.

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Johdannaissopimukset (liite 15)	19	17
Liikkeeseen lasketut velkakirjat		
Yritystodistukset	451	652
Joukkovelkakirjalainat	1 710	1 677
Yhteensä	2 162	2 329
Omistusyhteisön rahoitusvelat yhteensä	2 181	2 346
Segmenttien väliset eliminoinnit	-270	-269
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	2 378	2 659

30 Varaukset

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012
Varaukset 1.1.2012	37
Valuuttakurssierot	2
Varausten lisäykset	26
Varauksista tilikaudella käytetty määrä	-7
Käyttämättömien varausten peruutukset	-3
Varaukset 31.12.2012	56
Varaukset enintään 1 vuosi	49
Varaukset yli 1 vuosi	7
Yhteensä	56

Tehokkaiden hallinto- ja korvauskäsittelyprosessien kehitys ja muutokset jakelukanavien rakenteessa aiheuttavat kaikkia liiketoiminta-alueita koskevia organisaatiomuutoksia. Varaus koostuu pääasiassa varoista, jotka on tarkoitettu tulevien kustannusten kattamiseen tällaisista joko jo toteutetuista tai suunnitteilla olevista organisaatiomuutoksista.

31 Eläkevelvoitteet

Eläke-etuudet

Sammolla on etuusperusteisia eläkejärjestelyjä vahinkovakuutustoiminnassa Ruotsissa ja Norjassa.

Konsernilla on lakisääteisten eläkevakuutusten lisäksi etuusperusteisia vapaaehtoisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä ja sisältyvät Mandatum Lifen vastuulvelkaan. Vakuutusten määrä on vähäinen eikä niillä ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen tai omaan pääomaan.

Vahinkovakuutustoiminnan eläkevelvoitteet 31.12.

Milj. e	2008	2009	2010	2011	2012
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo	390	424	458	577	565
Eläkesijoitusten käypä arvo	220	272	326	347	392
Nettomääräiset velvoitteet	170	152	132	230	174
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-94	-67	-46	-151	-113
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	76	85	85	79	60
Työnantajamaksuja koskevat varaukset	17	19	20	19	16
Eläkevelvoitteet 31.12.	92	104	105	98	76

Etuusperusteisten eläkejärjestelyiden laskenta noudattaa IAS 19 *Eläkevelvoitteet* standardia tilikauden 2005 alusta lähtien.

Eläkevelvoitteet sekä verokaudelle lankeavat eläkekulut lasketaan vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Eläkeoikeuksien odotetaan karttuvan tasaisesti työssäoloaikana. Eläkevelvoitteen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin ja laskennassa huomioidaan oletukset kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta ja palkkakehityksestä. Nimellisarvoisena laskettu velka diskontataan nykyarvoon markkinakorkoon perustuvalla korkokannalla, jossa on huomioitu eläkevelvoitteiden duraatio. Diskonttokoron määrittelyn pohjana käytetään vakuudellisia likvidejä kiinnitystodistuksia. Järjestelyihin kuuluvien varojen vähentämisen jälkeen kirjataan taseeseen nettovarot tai -velat. Kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite taseessa muodostuu etuusperusteisista eläkejärjestelyistä If-konsernin työntekijöille Ruotsissa ja Norjassa. Muissa maissa eläke-etuudet on luokiteltu maksupohjaisiksi.

Norjalaiseen eläkelainsäädäntöön on odotettavissa mittavia muutoksia. Osana tavoitetta mukautua näihin muutoksiin joustavasti on merkittävä osa lfin ennenaikaisista eläkejärjestelyistä purettu. Tämä näkyy huomattavana tuottona takautuvaan työsuorituksen perustuvissa menoissa.

Laskettaessa etuusperusteisten eläkejärjestelyiden velvoitteita Ruotsissa ja Norjassa on käytetty seuraavia vakuutusmatemaattisia oletuksia:

	Ruotsi 31.12.2012	Ruotsi 31.12.2011	Norja 31.12.2012	Norja 31.12.2011
Diskonntauskorko	3,50 %	3,75 %	4,00 %	2,75 %
Oletettu tuotto	-	3,00 %	-	3,75 %
Palkkakehitys	3,00 %	3,00 %	3,75 %	3,75 %
Hintainflaatio	2,00 %	2,00 %	2,25 %	2,25 %

Oletettu tuotto järjestelyyn kuuluville varoille on laskettu seuraavan sijoitusomaisuusjakauman mukaan:

	2012	2011	2012	2011
Rahamarkkinavälineet	40 %	43 %	53 %	64 %
Osakkeet	29 %	34 %	18 %	15 %
Kiinteistöt	10 %	11 %	15 %	17 %
Muut	21 %	12 %	14 %	4 %

Milj. e	2012			2011		
	Rahastoitu	Rahastoimaton	Yhteensä	Rahastoitu	Rahastoimaton	Yhteensä
Erittely eläkevelvoitteen jakautumisesta						
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo	516	50	565	506	71	577
Eläkesijoitusten käypä arvo	392	-	392	347	-	347
Nettomääräiset velvoitteet	124	50	174	159	71	230
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-105	-9	-113	-138	-13	-151
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	19	41	60	21	58	79

Tuloslaskelmaan kirjattu määrä

Milj. e	2008	2009	2010	2011	2012
Tilikauden työsuorituksen perustuvat kulut	15	15	14	14	18
Velvoitteen korko	17	17	19	19	18
Järjestelyihin kuuluvien varojen odotettavissa oleva tuotto	-13	-13	-14	-16	-13
Tilikauden vakuutusmatemaattiset voitot (-) tai tappiot (+)	5	5	2	1	8
Järjestelyn supistamisesta tai velvoitteen täyttämisestä johtuvat tappiot (+) tai voitot (-)	1	1	0	1	1
Takautuvaan työsuorituksen perustuvat menot	-	-	-	-	-20
Eläkekulut	26	26	22	19	11

Erittely taseeseen kirjatun nettovelvoitteen muutoksesta

Milj. e	2008	2009	2010	2011	2012
Eläkevelvoitteet:					
Tilikauden alussa	406	390	424	458	577
Tilikauden aikana ansaitut	14	14	14	14	18
Korkokulut	18	17	19	19	18
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	41	-42	-19	100	-37
Järjestelyn supistamisesta tai velvoitteen täyttämisestä johtuvat tappiot tai voitot	1	1	0	1	1
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-	-	-	-	-20
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	-79	32	35	3	29
Maksetut eläkkeet	-12	11	-16	-18	-20
Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet 31.12.	390	424	458	577	565
Eläkesijoitukset:					
Tilikauden alussa	255	220	272	326	347
Oletettu tuotto	13	13	15	16	13
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-17	-7	2	-6	1
Maksut	21	23	24	21	28
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	-44	32	23	2	18
Maksetut eläkkeet	-8	-9	-11	-13	-15
Eläkesijoitukset 31.12.	220	272	326	347	392

Muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet

Konsernissa on muita lyhytaikaisia henkilöstön palkitsemisjärjestelmiä, joiden ehdot vaihtelevat maa-, liiketoiminta-alue tai yhtiökohtaisesti. Palkkiot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolta ne syntyvät. Arvio konsernissa vuodelta 2012 maksettavista tulospalkkioista sosiaalikuluneen on 62 milj. euroa.

32 Muut velat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Velat ensivakuutustoiminnasta	149	163
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	103	69
Potilasvakuutuksiin liittyvät velat	55	54
Verovelat	176	105
Siirtovelat	199	177
Muut	125	127
Vahinkovakuutustoiminnan muut velat yhteensä	807	695

Muista veloista pitkäaikaisten osuus on 45 milj. euroa (57).

Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätysvelat sekä velat tapaturmavakuutuksen ja eläke-etuuksien perusteella maksettavista sosiaalikulusta, vakuutusmaksuverot sekä muut siirtovelat.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Korot	9	9
Verot	0	7
Velat ensivakuutustoiminnasta	6	6
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	5	5
Kauppahintavelat	4	2
Saadut vakuudet	122	88
Muut	32	35
Henkivakuutustoiminnan muut velat yhteensä	177	151

Erä Saadut vakuudet sisältää johdannaiskaupasta ja osakelainauksesta syntyvän vakuusvaatimuksen vakuudeksi hyväksyttävät varat.

Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelat, ostovelat sekä velat yhteistoimintayhtiöille.

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Korot	34	52
Johdannaiskaupan vakuudet	78	43
Osingonjakovelka	24	21
Muut	16	10
Omistusyhteisön muut velat yhteensä	152	126
Erä Muut sisältää mm. kannustinjärjestelmiin ja suoritepalkkioihin liittyvät varaukset.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	-13	-12
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	1 123	960

33 Ehdolliset velat ja sitoumukset

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Takaukset	37	43
Muut peruuttamattomat sitoumukset	6	11
Yhteensä	43	54

Vakuudeksi annettu omaisuus ja vakuudelliset velat ja sitoumukset

Milj. e	2012		2011	
	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset
Vakuudeksi annettu omaisuus				
Käteiset varat	6	4	10	8
Sijoitukset				
- Sijoitusarvopaperit	285	153	142	114
Yhteensä	290	157	152	122

Milj. e	12/2012	12/2011
Johdannaiskaupan vakuudeksi annettu omaisuus, kirjanpitoarvo		
Sijoitukset	40	40

Vakuudeksi annetut varat sisältyvät tase-erään Muut saamiset.

Milj. e	2012	2011
Ei-purettavissa olevat vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	37	41
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	110	105
yli viiden vuoden kuluttua	101	120
Yhteensä	248	266
Kaudella kuluksi kirjatut ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat		
- vähimmäisvuokrat	-45	-36
- muuttuvat vuokrat	-	0
Vuokrakulut yhteensä	-45	-36

If Skadeförsäkring Ab:llä ja If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:llä on keskinäisesti velvoittava vakuutus Pohjoismaisessa Ydinvakuutuspoolissa sekä If Skadeförsäkring Ab:llä norjalaisessa Naturskadepoolenissa sekä hollantilaisessa Terroripoolissa.

Kun Skandia-konsernin vahinkovakuutusliike siirrettiin If-konserniin 1.3.1999, If Skadeförsäkring Holding Ab ja If Skadeförsäkring Ab asettivat Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) hyväksi takuun. Kyseiset If-konsernin yhtiöt takasivat yhteisvastuullisesti, että Skandia-ryhmän yhtiöille korvataan kaikki sellaiset vaatimukset ja sitoumukset, jotka perustuvat Skandia-konsernista If-konserniin siirrettyyn vahinkovakuutustoimintaan liittyviin takuisiin ja muihin vastaaviin sitoumuksiin.

If Skadeförsäkring Holding Ab ja If Skadeförsäkring Ab ovat kumpikin solmineet Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Tryg-Baltica Forsikring AS:n kanssa sopimuksen, jonka mukaan Skandialle ja Tryg-Balticalle korvataan kaikki sellaiset vaatimukset, jotka liittyvät Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Vesta Forsikring AS:n Skandia Marine Insurance Companylle (UK), nyk. Marlon Insurance Company Ltd, antamiin takuisiin, ja joiden edunsaajana on Institute of London Underwriters. Marlon Insurance Company Ltd myytiin vuonna 2007, jolloin ostaja antoi Ifin hyväksi takuun koko määrästä, minkä If mahdollisesti joutuu korvaamaan em. sopimusten perusteella.

Tytäryhtiö IPSC Regionin myynnin yhteydessä annettiin tavanmukaiset myyjän vakuudet.

If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:llä on voimassa olevia sitoumuksia yksityisille pääomarahastoille 6 milj. euroa, mikä vastaa enimmäissummaa, minkä yhtiö on sitoutunut rahastoihin investoimaan. Pääomakutsut näihin rahastoihin tapahtuvat useamman vuoden aikana, sitä mukaan kun rahastot suorittavat investointeja.

Tiettyjen Sammon kanssa yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien osalta If Skadeförsäkring Holding Ab on sitoutunut korvaamaan Sammolle mahdolliset kustannukset, joita järjestelmien omistaja voi Sammolta vaatia.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Sijoitussitoumukset	367	309
IT-hankinnat	1	1
Yhteensä	368	310

Milj. e	12/2012	12/2011
Johdannaiskaupan vakuudeksi annettu omaisuus, kirjanpitoarvo		
Käteinen	6	40
Vakuudeksi annetut varat sisältyvät tase-erään Muut saamiset.		
Lainaksi annetut arvopaperit		
Kotimaiset osakkeet		
Jäljellä oleva hankintameno	67	86
Käypä arvo	53	73

Lainat ovat milloin tahansa keskeytettävissä ja niistä on saatu turvaava vakuus.

Milj. e	2012	2011
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	2	2
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	3	5
Yhteensä	5	7
Ei-purettavissa olevista edelleenvuokrasopimuksista odotettavissa olevien saatavien vuokrien kokonaismäärä	1	1
Kaudella kuluksi kirjatut vuokrat ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat eriteltynä		
- vähimmäisvuokrat	-3	-3
- edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat	0	0
Vuokrakulut yhteensä	-3	-3

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Sijoitussitoumukset	1	1

Milj. e	2012	2011
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	1	1
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	3	3
yli viiden vuoden kuluttua	-	0
Yhteensä	4	5

Konsernilla oli vuoden 2012 lopussa vuokralle otettuja tiloja yhteensä 178 971 m² (182 570). Vuokrasopimukset on tehty pääosin 3 - 10 vuodeksi.

34 Oma pääoma

Osakepääoma

Yhtiön osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa oli 560 000 000 osaketta, jotka jakautuivat 558 800 000 A-osakkeeseen sekä 1 200 000 B-osakkeeseen. Yhtiön osakepääomassa 98 milj. euroa ei tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

Tilikauden päättyessä konserniyhtiöiden hallussa ei ollut omia osakkeita.

Oman pääoman rahastot ja kertyneet voittovarot

Vararahasto

Vararahasto sisältää yhtiöjärjestyksen mukaisen tai yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden.

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto

Rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Muut oman pääoman erät

Muut oman pääoman erät sisältävät myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutokset, rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset sekä muuntoerot.

Muutokset oman pääoman rahastoissa ja kertyneissa voittovaroissa on esitetty konsernin oman pääoman muutoslaskelmassa.

35 Lähipiiritiedot

Johtoon kuuluvat avainhenkilöt

Sampo-konsernin johtoon kuuluvia avainhenkilöitä ovat Sampo Oyj:n hallituksen jäsenet ja Sampo-konsernin johtoryhmä.

Johtoon kuuluville avainhenkilöille maksettu kompensatio

Milj. e	2012	2011
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	6	6
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	3	2
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	6	3
Yhteensä	16	10

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät tilikaudelle kirjatut palkat ja tulospalkkiot sosiaaliturvamaksuineen.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät TyEL-perusvakuutuksen perusteella tilikaudelle kirjatut maksut sekä vapaaehtoiset lisäeläkemaksut.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien perusteella tilikaudelle kirjatut palkkiot (kts. liite 36).

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiriliiketoimet

Johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ei ole lainoja konserniyhtiöiltä.

Osakkuusyhtiöt

Lähipiirisaamiset ja -velat/osakkuusyhtiö Nordea

Milj. e	2012	2011
Varat	1 074	1 913
Velat	122	165

Konsernin saamiset Nordealta koostuvat pääosin pitkistä joukkovelkakirjasijoituksista sekä talletuksista. Lisäksi konsernilla on useita voimassaolevia johdannaissopimuksia liittyen konsernin sijoitusten ja velkojen riskienhallintaan.

36 Kannustinjärjestelmät

Johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2009 I - 2011 I

Sampo Oyj:n hallitus on päättänyt pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä 2009 I - 2011 I Sammon johdolle ja asiantuntijoille. Sammon hallitus on valtuuttanut konsernijohtajan päättämään kannustinjärjestelmään kuuluvista henkilöistä ja heille tulevien suorituspalkkion määräytymisperusteena olevien bonusyksiköiden määrästä. Ohjelmissa konsernin johtoryhmän jäsenten osalta päätöksen jaettavien bonusyksiköiden määrästä tekee konsernin hallitus. Ohjelmien piiriin kuului vuoden 2012 lopussa noin 140 henkilöä.

Kannustepalkkion määrä riippuu Sammon A-osakkeen kurssikehityksestä ja vakuutusliikkeen tuotosta (IM) sekä 2011 I -ohjelmien osalta lisäksi riskisopeutetun pääoman tuotosta (RORAC). Yhden laskennallisen kannusteyksikön arvo on Sammon A-osakkeen vaihdolla painotettu keskimääräinen ohjelmien ehdoissa määrätty ajankohtana vähennettynä lähtökurssilla, jota oikaistaan kannustimen maksupäivään mennessä maksetulla osakekohtaisella osingolla. Ohjelmien lähtökurssit ennen osinkoja ovat 16,49 - 24,07 euroa. Laskennallisen kannusteyksikön arvo on maksimissaan 28,49 - 39,07 euroa vähennettynä osinko-oikaistulla lähtökurssilla. 2009 I -ohjelman vakuutusliikkeen tuotto -kriteerillä on kolme tasoa. Kannustepalkkio maksetaan kokonaisuudessaan, mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 4 prosenttia tai yli. Mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 2 - 3,99 prosenttia, palkkiosta maksetaan 50 prosenttia. Mikäli tunnusluku jää tämän alle, kannustepalkkiota ei makseta. 2011 I -ohjelmissa kannustepalkkio riippuu kahdesta mittarista. Kannustepalkkiosta maksetaan 70 prosenttia, mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 6 prosenttia tai yli, ja 35 prosenttia, mikäli tuotto on 4 - 5,99 prosenttia. Tunnusluvun jäädessä tämän alle, ei vakuutusliikkeen tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan. Lisäksi palkkiossa huomioidaan riskisopeutetun pääoman tuotto siten, että kannustepalkkiosta maksetaan 30 prosenttia, mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 4 prosenttia. Mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 2 prosenttia mutta vähemmän kuin riskitön tuotto + 4 prosenttia, maksetaan kannustepalkkiosta 15 prosenttia. Mikäli tuotto jää tämän alle, ei riskisopeutetun pääoman tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan.

Kussakin ohjelmassa on kolme suorituskautta ja palkkiot maksetaan käteisenä kolmessa erässä. Ohjelmassa 2009 I kannustepalkkion saajan tulee ostaa Sammon A-osakkeita sisäpiirisäännökset huomioiden ensimmäisenä mahdollisena ajankohtana 30 prosentilla saamansa kannustepalkkion määrästä verojen ja vastaavien maksujen vähentämisen jälkeen ja pitää osakkeita omistuksessaan kahden vuoden ajan. 2011 I -ohjelmassa kannustepalkkion saajan tulee ostaa Sammon A-osakkeita 60 prosentilla saamansa kannustepalkkion nettomäärästä. Osakkeet ovat luovutusrajoitusten alaisia kolme vuotta kannustepalkkion maksamisesta. Kannustepalkkiot saatetaan maksaa ennenaikaisesti liittyen mahdollisiin konsernirakenteen muutoksiin tai työsuhteen päättymiseen erikseen määritellyistä syistä. Ohjelmien käypä arvo arvioidaan käyttäen Black-Scholes -hinnoittelumallia.

	2009 I	2011 I	2011 I/2
Ehdot hyväksytyt ^{*)}	27/08/2009	14/09/2011	14/09/2011
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2009	4 392	-	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2010	4 369	-	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2011	3 002	4 359	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2012	1 444	4 199	130
Kausi päättyy I 30 %	Q2-2011	Q2-2014	Q2-2015
Kausi päättyy II 35 %	Q2-2012	Q2-2015	Q2-2016
Kausi päättyy III 35 %	Q2-2013	Q2-2016	Q2-2017
Maksujankohta I 30 %	9-2011	9-2014	9-2015
Maksujankohta II 35 %	9-2012	9-2015	9-2016
Maksujankohta III 35 %	9-2013	9-2016	9-2017
Sampo A -kurssi ehtojen hyväksymispäivänä eur ^{*)}	16,74	18,1	18,1
Lähtökurssi eur ^{**)}	16,49	18,37	24,07
Lähtökurssi oikaistuna osingolla eur 31.12.2012	13,14	17,17	24,07
Sampo A -päätöskurssi 31.12.2012	24,34		
Perusarvo yhteensä (milj. euroa)	13	10	0
Velka yhteensä	23		
Raportointikauden kulu yhteensä ml. sivukulut (milj. euroa)	28		

^{*)} Kannustimien myöntämispäivät vaihtelevat

^{**)} 10 päivän vaihdolla painotettu keskikurssi hyväksymispäivästä

37 Tilintarkastajan palkkiot

Milj. e	2012	2011
Tilintarkastuspalkkiot	-2	-2
Muut palkkiot	-1	0
Yhteensä	-3	-2

38 Oikeudenkäynnit

Konsernin yritykset ovat osapuolina oikeudenkäynneissä, joissa käsittely on kesken 31.12.2012. Oikeudenkäynnit koskevat tavanomaisia liiketoimia. Yhtiöiden arvioiden mukaan ei ole todennäköistä, että yrityksille olisi oikeudenkäyntien tuloksena tulossa merkittäviä menetyksiä.

39 Sijoitukset tytäryhtiöissä

Nimi	Konsernin omistus-osuus %	Kirjanpito-arvo
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding Abp	100	1 886
If Skadeförsäkring Ab	100	1 408
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy	100	517
If P&C Insurance AS	100	52
AS If Kinnisvarahaldus	100	0
CJSC If Insurance	100	10
If Livförsäkring Ab	100	8
Henkivakuutustoiminta		
Henkivakuutusosakeyhtiö Mandatum	100	484
Mandatum Life Insurance Baltic SE	100	11
Muu toiminta		
If IT Services A/S	100	0
Riskienhallinta Oy	100	0
Sampo Capital Oy	100	1

Ei sisällä konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjä kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä.

40 Sijoitukset muissa kuin tytär- ja osakkuusyhtiöissä

Vahinkovakuutustoiminta

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet				
A P Moller - Maersk	Tanska	1 125	0,03 %	6
ABB	Sveitsi	3 162 541	0,14 %	49
Atlas Copco A+B	Ruotsi	2 394 240	0,19 %	44
BB Tools	Ruotsi	264 500	0,93 %	2
Be Group	Ruotsi	3 774 669	7,55 %	7
Clas Ohlson	Ruotsi	3 114 337	4,75 %	31
CTT Systems	Ruotsi	511 200	4,49 %	2
Eitzen Maritime	Norja	8 231 616	30,16 %	4
G&L Beijer B	Ruotsi	188 774	0,44 %	2
Gunnebo	Ruotsi	8 849 114	11,67 %	25
Hennes Mauritz B	Ruotsi	2 180 192	0,13 %	57
Husqvarna	Ruotsi	5 833 987	1,01 %	27
Husqvarna	Ruotsi	2 249 321	0,39 %	10
Investor	Ruotsi	3 794 111	0,49 %	75
Lindab Intl	Ruotsi	3 890 055	4,94 %	19
Nederman	Ruotsi	1 160 400	9,90 %	19
Nobia	Ruotsi	21 075 000	12,02 %	65
Nolato	Ruotsi	322 933	1,23 %	3
Oceanteam Shipping	Norja	1 212 684	8,04 %	1
Reservoir Exploration Tech	Norja	7 263 261	8,16 %	0
Sandvik	Ruotsi	3 945 780	0,31 %	48
Scania	Ruotsi	3 044 397	0,38 %	48
Sectra	Ruotsi	4 322 927	11,65 %	22
SSAB	Ruotsi	663 760	0,20 %	4
SSAB	Ruotsi	1 360 353	0,42 %	8
Statoil	Norja	1 783 700	0,06 %	34
Svedbergs i Dalstrop	Ruotsi	2 427 790	11,45 %	6
Teliasonera	Ruotsi	15 150 000	0,35 %	78
VBG Group	Ruotsi	540 211	3,94 %	6
Veidekke	Norja	12 111 648	9,06 %	72
Volvo	Ruotsi	1 287 600	0,06 %	13
Volvo	Ruotsi	4 409 972	0,21 %	46
Yara	Norja	596 861	0,21 %	22
Pörssiyritykset yhteensä				856

Muut yhtiöt 16

Sijoitusrahastot

Aberdeen GL Asia Pacific	Luxemburg	940 169	52
Danske Invest	Suomi	34 833 513	59
Danske Invest	Suomi	22 375 015	32
Danske Invest	Suomi	1 133 287	37
Danske Invest	Suomi	179 837 934	17
DB Platinum Advisors	Luxemburg	160 000	12
PEQ Eqt III	Guernsey	6 402 551	3
PEQ Eqt IV	Guernsey	8 199 702	7
PEQ GS Loan	Cayman saaret	7 796 116	11
PEQ GS Loan	Cayman saaret	76 587 655	57
PEQ GS Loan	Cayman saaret	21 242 240	21
Henderson Global	Iso-Britannia	1 845 097	32
Investec Asset Mgmt	Iso-Britannia	739 898	12
Barclays Global Investment	Irlanti	752 200	20
Blackrock	Yhdysvallat	595 000	65
Lyxor	Ranska	220 000	6
Lyxor	Ranska	1 000 000	24
PEQ Mandatum I	Suomi	6 622 141	6
PEQ Mandatum II	Suomi	1 598 700	2
PEQ Mandatum II	Suomi	4 256 573	5
PEQ Private Egy mkt	Suomi	3 132 520	3
State Street Global	Yhdysvallat	155 000	17
Sijoitusrahastot yhteensä			499

Osakkeet ja osuudet yhteensä 1372

Henkivakuutustoiminta

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet				
Alma Media Oyj	Suomi	2 618 793	3,47 %	12
Amer Sports Oyj	Suomi	4 000 000	3,38 %	45
Comptel Oyj	Suomi	20 532 625	19,18 %	8
Elecster Oyj	Suomi	117 000	6,43 %	1
eQ Oyj	Suomi	2 053 296	5,95 %	4
Finnlines Oyj	Suomi	703 500	1,50 %	5
Fortum Oyj	Suomi	4 954 834	0,56 %	70
F-Secure Oyj	Suomi	6 674 081	4,20 %	10
Kemira Oyj	Suomi	2 741 613	1,76 %	32
Kesko Oyj	Suomi	316 363	0,47 %	8
Lassila & Tikanoja Oyj	Suomi	2 231 238	5,75 %	26
Metso Oyj	Suomi	1 525 000	1,01 %	49
Neste Oil Oyj	Suomi	1 163 989	0,45 %	11
Nokian Renkaat Oyj	Suomi	971 899	0,74 %	29
Norvestia Oyj	Suomi	1 789 538	12,41 %	11
Oriola KD Oyj	Suomi	4 286 778	4,12 %	10
Outokumpu Oyj	Suomi	25 000 000	1,72 %	20
Pöyry Oyj	Suomi	2 075 287	3,47 %	6
Stora Enso Oyj	Suomi	7 840 444	1,28 %	41
Suominen Oyj	Suomi	22 222 222	9,04 %	8
Teleste Oyj	Suomi	1 679 200	8,97 %	7
Tikkurila Oyj	Suomi	2 100 000	4,76 %	31
UPM-Kymmene Oyj	Suomi	9 531 219	1,81 %	84
Vaisala Oyj	Suomi	766 650	4,21 %	12
Wärtsilä Oyj	Suomi	909 255	0,46 %	30
YIT Oyj	Suomi	6 108 449	4,80 %	90
Yhteensä				661
Muut pörssiyritykset				21
Pörssiyritykset yhteensä				682
Sijoitusrahastot				
Danske Invest Emerging Asia Kasvu	Suomi	765 617		25
Fourton Odysseus Kasvu	Suomi	161 517		33
KJK Fund SICAV-SIF Baltic States	Suomi	5 817		9
Yhteensä				66

Pääomarahastot

Amanda III Eastern Private Equity Ky	Suomi	16
Amanda IV West Ky	Suomi	14
CapMan Real Estate I Ky	Suomi	11
CapMan Real Estate II Ky	Suomi	8
Mandatum Pääomarahasto I Ky	Suomi	11
Mandatum Pääomarahasto II Ky USD	Suomi	7
MB Equity Fund III Ky	Suomi	8
Yhteensä		75

Muut osakkeet ja osuudet	27
--------------------------	----

Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä	850
--	------------

Muut yhtiöt

EQT IV ISS Co-investment Limited Partnership	Guernsey	872 610	12,52 %	11
BenCo Insurance Holding B.V.	Alankomaat	389 329	6,49 %	7
Ekahau Inc.	Yhdysvallat	24 882 712	24,96 %	4
Yhteensä				22

Ulkomaiset sijoitusrahastot

Aberdeen Global Asia Pacific Equity Fund	Luxemburg	1 382 572		76
Allianz RCM Europe Equity Growth W	Luxemburg	29 697		49
Brummer & Partners Nektar Fund	Ruotsi	59 915		16
Comgest Panda	Luxemburg	19 776		34
Danske Invest Europe High Dividend I	Luxemburg	4 193 065		41
DB X-TRACKERS DAX	Luxemburg	931 200		70
DB X-TRACKERS DJ S6 UTILITIES	Luxemburg	463 000		27
DJ STOXX 600 OPT AUTO & PART	Irlanti	67 000		15
DJ STOXX 600 OPT HEALTHCARE	Irlanti	135 000		19
DJ STOXX 600 OPT TELECOM	Irlanti	354 402		25
Henderson Gartmore Latin America R	Iso-Britannia	3 798 776		66
INVESTEC GSF-ASIA PACIFIC-I	Iso-Britannia	1 076 501		17
ISHARES CORE S&P 500 INDEX FUND	Yhdysvallat	1 463 990		159
MFS European Value Fund Z	Luxemburg	284 433		34
MFS MER-EUROPE SM COS-1EUR	Luxemburg	52 774		10
PROSPERITY CUB FUND	Guernsey	161 961		53
Prosperity Russia Domestic Fund	Guernsey	83 936 000		51
TECHNOLOGY SELECT SECT SPDR	Yhdysvallat	1 954 000		43
UNIDEUTSCHLAND XS	Saksa	74 361		5
Yhteensä				810

Ulkomaiset pääomarahastot

Activa Capital Fund II FCPR	Ranska	7
Avenue Special Situations Fund VI (C-Feeder), L.P.	Cayman saaret	22
Capman Buyout IX Fund A L.P.	Guernsey	8
Capman Buyout VIII Fund A L.P.	Guernsey	7
EQT Credit (No.1) L.P.	Guernsey	46
EQT IV (No. 1) L.P.	Guernsey	7
EQT V (No.1) L.P.	Guernsey	11
EQT VI (No.1) L.P.	Guernsey	7
Financial Credit Investment I, L.P.	Cayman saaret	10
Fortress Credit Opportunities Fund II (C) L.P.	Cayman saaret	71
Fortress Credit Opportunities Fund III (C) L.P.	Cayman saaret	11
Fortress Life Settlement Fund (C) L.P.	Cayman saaret	18
Gilde Buy-Out Fund III	Guernsey	10
Goldman Sachs Loan Partners I Offshore B, L.P.	Cayman saaret	16
Goldman Sachs Loan Partners I Offshore Inv. Fund L.P.	Cayman saaret	103
Goldman Sachs Petershill Fund Offshore L.P.	Cayman saaret	19
Goldman Sachs Real Estate Mezzanine Partners L.P.	Yhdysvallat	9
Gresham IV Fund L.P.	Iso-Britannia	7
Highbridge Liquid Loan Opportunities Fund, L.P.	Cayman saaret	42
Highbridge Principal Strategies - Senior Loan Fund II L.P.	Cayman saaret	28
Highbridge Senior Loan Fund II	Cayman saaret	16
Montagu Fund III L.P.	Iso-Britannia	6
Mount Kellet Capital Partners (Cayman) II, L.P.	Cayman saaret	36
Mount Kellet Capital Partners (Cayman), L.P.	Cayman saaret	25
Oaktree PPIP Private Fund GP Ltd	Cayman saaret	7
Permira Europe IV	Guernsey	9
Russia Partners II L.P.	Guernsey	7
Russia Partners II, L.P.	Cayman saaret	12
Verdane Capital VII K/S	Tanska	8
Victory Park Capital Fund II (Cayman), L.P.	Cayman saaret	12
Yhteensä		594
Muut osakkeet ja osuudet		78
Ulkomaiset osakkeet ja osuudet yhteensä		1 504
Osakkeet ja osuudet yhteensä		2 354

Omistusyhteisö

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Kotimaiset muut kuin pörssiyhtiöt				
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	Suomi	57	80,28	14
Muut	Suomi			4
Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä				18
Ulkomaiset pääomarahastot				5
Osakkeet ja osuudet yhteensä				23

Taulukko sisältää yli 5 milj. euron omistukset (käypä arvo) ja pörssiyhtiöistä lisäksi yli 5 prosenttia ylittävät omistukset.

Taulukko ei sisällä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevia omistuksia.

41 Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Hallitus päätti 13. helmikuuta 2013 pidetyssä kokouksessa ehdottaa 18. huhtikuuta 2013 pidettävälle yhtiökokoukselle vuodelta 2012 jaettavan osingon määräksi 1,35 euroa osakkeelta (yht. 756 000 000 euroa). Maksettavat osingot kirjataan vuoden 2013 tilinpäätöksen omaan pääomaan kertyneiden voittovarojen vähennykseksi.

SAMPO OYJ:N TILINPÄÄTÖS

Sampo Oyj:n tuloslaskelma

Milj. e	Liite	2012	2011
Liiketoiminnan muut tuotot	1	15	15
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-15	-10
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-3	-1
Muut henkilösivukulut		-1	0
Poistot ja arvonalentumiset	2		
Suunnitelman mukaiset poistot		0	0
Liiketoiminnan muut kulut	3	-13	-13
Liikevoitto		-17	-10
Rahoitustuotot ja -kulut	5		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		544	510
Tuotot muista osuuksista		229	252
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		13	7
Muilta		8	6
Muut tuotot ja kulut sijoituksista		30	-14
Muut korkotuotot		48	67
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		0	-2
Muille kuin saman konsernin yrityksille		-124	-139
Valuuttatulos		6	5
Voitto ennen veroja		737	683
Tuloverot			
Aikaisempien tilikausien verot		0	0
Laskennalliset verot		1	-1
Tilikauden voitto		737	682

Sampo Oyj:n tase

Milj. e	Liite	2012	2011
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	6	0	1
Aineelliset hyödykkeet	7		
Rakennukset ja rakennelmat		1	1
Koneet ja kalusto		1	1
Muut aineelliset hyödykkeet		2	2
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	8	2 370	2 370
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	8	225	223
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	9	5 557	5 557
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä		-	325
Muut osakkeet ja osuudet	10	28	38
Muut saamiset	11	350	484
Lyhytaikaiset saamiset			
Laskennalliset verosaamiset	19	18	17
Muut saamiset	12	11	12
Siirtosaamiset	13	89	76
Rahat ja pankkisaamiset		473	89
VASTAAVAA YHTEENSÄ		9 126	9 195
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	14		
Osakepääoma		98	98
Käyvän arvon rahasto		0	2
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		1 527	1 527
Muut rahastot		273	273
Edellisten tilikausien voitto / tappio		4 158	4 142
Tilikauden voitto		737	682
		6 793	6 724

Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	1 710	1 677
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Yritystodistukset	451	652
Muut velat	15	81
Siirtovelat	16	61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 126	9 195

Sampo Oyj:n rahavirtalaskelma

Milj. e	2012	2011
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	737	683
Oikaisut:		
Poistot	0	0
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	1	0
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-3	-3
Muut oikaisut	-144	-296
Oikaisut yhteensä	-145	-298
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	441	-347
Muut varat	14	-5
Yhteensä	455	-352
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	3	7
Muut velat	43	4
Maksetut korot	-87	-83
Maksetut tuloverot	0	0
Yhteensä	-41	-71
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	1 006	-38
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytä- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	224	-4
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	0	0
Investoinneista kertyneet nettorahavarat	224	-4

Rahoitustoiminnan rahavirta		
Omien osakkeiden hankinta	-	-24
Maksetut osingot	-663	-637
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	2 181	2 440
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-2 362	-1 703
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	-845	75
Rahavirrat yhteensä	385	33
Rahavarat tilikauden alussa	89	56
Rahavarat tilikauden lopussa	473	89
Rahavarojen nettomuutos	385	33
*) Sijoitukset sisältävät sekä sijoituskiinteistöt että rahoitusvarat.		

Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:

Milj. e	2012	2011
Saadut korot	84	72
Maksetut korot	-142	-137
Saadut osingot	769	762

Yhteenveto Sampo Oyj:n merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sampo Oyj:n tilinpäätös liitetietoineen on laadittu suomalaisen kirjanpitolain ja -asetuksen mukaisesti. Sampo Oyj:n erillistilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät olennaisesti poikkea konsernin IFRS- standardien mukaisen tilinpäätöksen

laatimisperiaatteista. Rahoitusvälineet on arvostettu markkinoilta saatuun käypään arvoon. [Konsernin laatimisperiaatteet](#) kerrotaan Konsernin IFRS-tilinpäätöksen alla.

Sampo Oyj:n liitetiedot

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

1 Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	2012	2011
Tuotot kiinteistöomaisuudesta	0	0
Muut tuotot	15	15
Yhteensä	15	15

2 Poistot ja arvonalentumiset

Milj. e	2012	2011
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineellisista hyödykkeistä	0	0
Aineettomista hyödykkeistä	0	0
Yhteensä	0	0

3 Liiketoiminnan muut kulut

Milj. e	2012	2011
Vuokrakulut	-1	-1
Kulut kiinteistöomaisuudesta	0	0
Muut kulut	-12	-12
Yhteensä	-13	-13

Erä Muut kulut sisältää mm. hallinto- ja IT-kulut sekä palkkiot ulkopuolisista palveluista.

4 Tilintarkastajan palkkiot

Milj. e	2012	2011
KHT-yhteisö Ernst & Young Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	-0,1	-0,1
Muut palkkiot	-0,1	-0,0
Yhteensä	-0,2	-0,2

5 Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. e	2012	2011
Saadut osingot yhteensä	773	762
Korkotuotot yhteensä	69	80
Korkokulut yhteensä	-124	-141
Myyntivoitot yhteensä	3	3
Myyntitappiot yhteensä	-1	0
Valuuttatulos	6	5
Muut	27	-17
Yhteensä	753	693

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

6 Aineettomat hyödykkeet

Milj. e	2012		2011	
	Informaatio- teknologia	Muut hyödykkeet	Informaatio- teknologia	Muut hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	3	2	3	2
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-3	-2	-3	-2
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-	0	-	0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0	0	0	1

7 Aineelliset hyödykkeet

Milj. e	2012		2011	
	Rakennukset ja rakennelmat	Muut aineelliset hyödykkeet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	1	4	1	4
Lisäykset	-	0	-	-
Vähennykset	-	0	-	0
Siirrot erien välillä	-	-	-	-
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-	-1	-	-1
joista vähennysten kertyneet poistot	-	-	-	0
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	1	3	1	3

8 Saamiset saman konsernin yrityksiltä

Milj. e	2012	2011
Hankintameno tilikauden alussa	223	145
Lisäykset	13	109
Vähennykset	-11	-32
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	225	223

Saamiset ovat tytäryhtiöiden liikkeeseenlaskemia pääomalainoja. Lisätietoja konsernin liitetiedossa nro 29 Rahoitusvelat.

9 Osuudet omistusyhteisyryityksissä

Milj. e	2012	2011
Hankintameno tilikauden alussa	5 557	5 304
Lisäykset	-	254
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	5 557	5 557

10 Muut osakkeet ja osuudet

Milj. e	2012			2011		
	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Myytavissä olevat osakkeet	24	2	0	34	3	5

Kiinteistöosakkeiden muutoslaskelma

Milj. e	2012	2011
Hankintameno tilikauden alussa	4	4
Vähennykset	0	-
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	4	4
Jälleenhankintahinnan ja kirjanpitoarvon erotus	0	0

11 Sijoitusten muut saamiset

Milj. e	2012			2011		
	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Markkinaraha	350	2	1	484	0	1
Joukkovelkakirjalainat	0	0	2	0	-	0
Yhteensä	350	2	3	484	0	1

12 Muut saamiset

Milj. e	2012	2011
Kauppahintasaamiset	0	4
Johdannaiset	7	4
Muut	4	4
Yhteensä	11	12

13 Siirtosaamiset

Milj. e	2012	2011
Siirtyvät korot	36	51
Johdannaiset	52	24
Muut	1	0
Yhteensä	89	76

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

14 Oman pääoman muutoslaskelma

Milj. e	Sidottu pääoma				Vapaa pääoma			Yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi rahasto	Vara- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voitto- varat	
Kirjanpitoarvo 1.1.2011	98	0	0	0	1 527	273	4 799	6 696
Osingonjako							-645	-645
Osinkojen palautus							13	13
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
- omaan pääomaan kirjattu määrä				4				4
- tuloslaskelmaan siirretty määrä				-2				-2
Omien osakkeiden hankinta							-24	-24
Tilikauden voitto							682	682
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	98	0	0	2	1 527	273	4 824	6 724

Milj. e	Sidottu pääoma				Vapaa pääoma			Yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi rahasto	Vara- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voitto- varat	
Kirjanpitoarvo 1.1.2012	98	0	0	2	1 527	273	4 824	6 724
Osingonjako							-672	-672
Osinkojen palautus							6	6
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
- omaan pääomaan kirjattu määrä				0				0
- tuloslaskelmaan siirretty määrä				-1				-1
Tilikauden voitto							737	737
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	98	0	0	0	1 527	273	4 895	6 793

Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

Milj. e	2012	2011
Emoyhtiö		
Tilikauden voitto	737	682
Kertyneet voittovarot	4 158	4 142
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	1 527	1 527
Muut rahastot	273	273
Yhteensä	6 695	6 624

15 Osakepääoma

Tiedot on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteessä 34 Oma pääoma.

16 Muut velat

Milj. e	2012	2011
Lunastamattomat osingot	24	21
Johdannaiset	9	17
Johdannaisten vakuudet	78	43
Muut	0	0
Yhteensä	111	81

17 Siirtovelat

Milj. e	2012	2011
Siirtyvät korot	34	52
Johdannaiset	11	0
Muut	15	10
Yhteensä	60	61

Tuloveroja koskevat liitetiedot

18 Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Milj. e	2012	2011
Laskennalliset verosaamiset		
Tappiot	18	18
Jaksotuserot	0	0
Käyvän arvon rahasto	0	-
Yhteensä	18	18
Laskennalliset verovelat		
Jaksotuserot	0	-1
Käyvän arvon rahasto	0	-1
Yhteensä	-1	-1
Yhteensä netto	18	17

Vastuuitoumuksia koskevat liitetiedot

19 Eläkevastuut

Sampo Oyj:n henkilöstön perus- ja lisäeläketurva on hoidettu vakuutuksilla Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varmassa ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiössä.

20 Vuokravastuut

Milj. e	2012	2011
Yhden vuoden kuluessa	1	1
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	3	3
Yli viiden vuoden kuluessa	-	0
Yhteensä	4	5

21 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	2012	2011
Merkintäsitoumukset	1	1
Annetut sitoumukset yhteensä	1	1
konserniyhtiöille tai niiden puolesta	-	-
osakkuusyhtiöille tai niiden puolesta	-	-

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

22 Henkilöstön lukumäärä

Milj. e	2012 Tilikautena keskimäärin	2011 Tilikautena keskimäärin
Kokoaikainen henkilöstö	51	52
Osa-aikainen henkilöstö	2	2
Määräaikainen henkilöstö	3	2
Yhteensä	55	56

23 Johdon palkat ja palkkiot

	2012	2011 (tuhatta euroa)
Konsernijohtaja Kari Stadigh	2 454	1 566
Hallituksen jäsenet		
Björn Wahlroos	160	160
Anne Brunila	80	80
Adine Grate Axén	80	80
Mattila Veli-Matti	80	80
Eira Palin-Lehtonen	80	80
Jukka Pekkarinen	80	80
Per Arthur Sørlie	80	-
Christoffer Taxell	80	80
Matti Vuoria	100	100

Eläkesitoumukset

Konsernijohtajan eläkeikä on 60 vuotta, jolloin eläke-etuus on 60 % eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta.

Osakeomistuksia koskevat liitetiedot

24 Osakeomistukset 31.12.2012

Yhtiön nimi	Omistus- osuus- % *)	Osakkeiden kirjanpito- arvo milj. e
Saman konsernin yritykset		
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding AB, Tukholma Ruotsi	100	1 886
Henkivakuutustoiminta		
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, Helsinki Suomi	100	484
Muu toiminta		
Sampo Capital Oy, Helsinki Suomi	100	1

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 13. päivänä helmikuuta 2013

Sampo Oyj

Hallitus

Anne Brunila

Adine Grate Axén

Veli-Matti Mattila

Eira Palin-Lehtinen

Jukka Pekkarinen

Per Arthur Sørli

Christoffer Taxell

Matti Vuoria

Björn Wahlroos

Kari Stadigh

Hallituksen puheenjohtaja

Konsernijohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Sampo Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Sampo Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2012. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää,

että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestyä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arviointi. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet, mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arviointi.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Tarkastusvaliokunnan toimeksiannon perusteella annettavat lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 28. helmikuuta 2013

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Heikki Ilkka
KHT